

2648.

0054

Kunineatrust.
L. Bauer

Eestirahwa Museumile

Wanemuise
näitelawa
+ TARTUS. +

mm 283

Eestirahwa Museumi

Wanemuise
näitelawa
+ TARTUS. +

Kuningatrust.

Operette ilma muusikata 3 waatuses.

Ludwig Bauer.

Tõlkinud: K.A.Hindrey.

Wanemuise näitelawa

Weebruari kuul 1918.

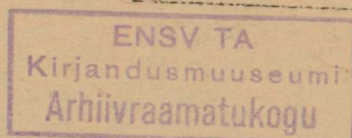
Isikud:

Bernhold.
 Edith, tema tütar.
 Mabel, selle onutütar.
 Huggers.
 Reginald Rixton.
 Anjou hertsog.
 Prints Kyrill Lasarewitsch.
 Ottmar Laraga.
 Jussuf Pasha.
 Thrakia kindralstaabi ülem.
 Kinematografi üleswõtja.
 Tema abiline.
 Edith Bernholdi adjutant.
 Üks Thrakia oberst.
 Üks Thrakia major.
 Üks Thrakia ohwitser.
 Üks Thrakia staabiarst.
 Üks waenlase ohwitser.
 Jussufi kaskjalg.
 Üks salakuulaja.
 Sojawäe piiskopp.
 Rahaminister.
 Sõjaminister.
 Zeremoniameister.
 Bernholdi toapoiss.
 Üks sonumesaatja.
 Ottmari kammerteener.
 Ohwitserid, soldatid, tahwas.
 Salomon Seligmann, maailma walitseja.
 Aeg: Täna saja aasta pärast.

Esimene waatus: Palee Now-Yorgis.

Teine waatus: Labinguwäli Thrakias.

Kolmas waatus: Agapolise loss Thrakias.

49 813

I. WAATUS.

Suur uhke wastuwõtmise koda Bernholdi juures, ümberringi loggiate gallerie. Reginald Rixton (astub sisse ja küsib ust awajalt teenrilt). Kas mister Bernholdiga woib juba rääkida?

Teener. Ei, ainult preiliga. (Ära).

Reg. Ainult? Idiot! (Läheb telefoni juurde ja helistab). New-York Star'i tsentraals! Hallo! Pange kella üheteistkümnne wäljaandesse: Praegu ilmub meie toimetaja mill-jardär Bernholdi paleesse, kus teda kõige peenem seltskond suurte auustustega wastu wõttis. Bernhold-trusti saladusline koosolek algab nekjateistkümnne minuti pärast. Meie toimetaja, waimurikas mr. Reginald Rixton, wõtab ainuksena ajakirjanikuna temast osa. Lõpp!... Ei ole weel kedagi siin sellest kõige peenemast seltskonnast? (Süütab sigari põlema. Miss Edith Bernhold astub ruttu sisse. Reginald end esitades). Reginald Rixton, ajakirjanik New-York Star'i juurest.

Edith. Ainult ajakirjanik? Kui ma Teid nii äkki enese ees nägin, lootsin ma juba, et Teie murdwaras olete. See oleks ometi huiwitaw.

Reg. On siiski kaunis sugulased ametid.

Edith. Kas Teie teate, kes ma olen?

Reg. Kes Amerikas ei tunneks Edith Bernholdi?

Edith. Teie käite minu kannul mitu aastat, eks ole? Teie armastate mind õnnetusult, eks ole? Seda kuulen ma igalt mehelt. Miks ei peaks just ka Teie seda mitte tegema?

Reg. Mina mitte, ehk Teie küll pea niisama ilus olete nagu edew.

Edith (natuke pahaselt). See ei tee mulle mitte midagi, Teie ei ole niikuinii mitte gentleman.

Reg. Ei. Ma pean tööd tegema.

Edith (põlglikult). Oh, ärge ennast waewake, et

waimurikas olla!

Reg. Andke andeks! Teil on õigus, waimurikkus annab lohakast kaswatusest tunnistust. Päälegi näitan ma teid ka ainult siis, kui minu chef seda ei märka.

Edith. Peab küll hirmus igaw olema, kui kellegil chef on! Kes ta õige on?

Reg. Päält näha mister Salomon Seligmann, Wana-Amerika sündikadi looja. Toepoolast muidugi aga keegi palju rumalam: publikum.

Edith. Teie soovite nähtawasti, et mina teist huwi tunneksin? Aga see Teid sääljjuures ei eksitaks, et mul wiissada miljoni kaasawara on?

Reg. Mul ei ole eelarwamisi. Päälegi, kui ma Teid ilusaks nimetan, siis ei mõtlegi ma seda leidust kaasawaraga tasuda lasta.

Edith. Ah, Teie olete siis kirgede inimene?

Reg. Mu jumal, mul on selles monusas sihis andeid ja katsun neid tarwitada.

Edith. Teie eksite, mister... Kuidas oli ometi Teie nimi?

Reg. Reginald.

Edith. Ma mõtlen muidugi priinime.

Reg. Mina mõtlen muidugi ristinime.

Edith. Nii siis lühidalt: Teie eksite! Teie woite kolwatu olla niipalju kui tahate --

Reg. Paraku mitte.

Edith. See mind ei huwita ja abielusse ma Teiega ei astu.

Reg. Wabandage, preili Edith -- (Edith protestib pahase küelliigutusega) -- Bernhold -- ma ütlen alati mõlemad nimed; ajakirjaniiku korralikkuse pärast, et ärawahetamise eest hoida -- ... Kas Teie mitte praegu abielusse astumisest ei rääkinud?

Edith. (segaselt). Ma usun küll.

Reg. Haruldane sõna! Imelik, kui kõwasti ta noorte tütarlaste päädes pesitab! Ma usun, see on esimene sõna, mida nad kõnelema õpiwad.

Edith. Teie lähete maitsetaks.

Reg. Minu silmis ei ole nimelt miljonitel

mitte waimu.

Edith. Taga parem: Nii siis ka kade!

Reg. Iseenesest mõista - inimeste juures, kes kangelikumad on kui meie ise. Seda oldakse neile ometi wõlgu!

Edith. Teie olete siis ka minu pääle kade!

Reg. Teie pääle? Just wastuoksa! Mispärast Teie arwate, et Teie õnnelik olete, mu waene preili?

Edith. Mis Te tahate sellega ütelda?

Reg. Et ülesanne, mis mind siia tõi, suurest segadusest Teie elus tunnistust annab.

Edith. Mis on teie siinolekul minu õnnega wõi õnnetusega tegemist?

Reg. (waatab talle terawalt otsa). Enam, kui ma ise teadsin. Ma olen nimelt praegu otsusele jõudnud, et Teist minu armsam peab saama.

Edith. (hirmunult, kartlikult). Ta on waimuhai-
se.

Reg. Rahustage ennast! See ei pea mitte kohe sündima. Ainult - ma teatan seda Teile, sellepärast et me just nii ilusasti koos oleme ja et asi lõpuks ometi ka Teisse puutub.

Edith. (põlglikult). Kas see ehk Teie toimetuse saladus on?

Reg. Ei. Toimetuse saladus, see on wäike wahemäng. Aga mina, preili Edith, mina olen lõppi!

Edith. Ütelge nulle seda wõi ma lasen Teile jalamaid ust näidata!

Reg. Selle palee uksed on tõepoolest wäga kallid. Florenzi mudel, üks ole?

(Edith helistab; teener tuleb).

Edith. Eduard, saatke seda herrat!

Teener. (imestades). Mister Rixtoni -

Reg. Te kuulete ometi, preili Bernhold soovib, et ma tema isa selle konwersatsiooni toas ootaksin. Koosolek peab ju iga silmapilk algama. Kas mister Bernhold juba sääl on?

Teener. Tuli praegu.

Reg. Näete! (Edithile). Suur tänu Teie lahke

hoolitsemise eest! Kahjuks pean ma nüüd tõesti Teie seltskonnast lähkuma! (Terwitab ja läheb parest kätt Bernholdi sa-
longi).

Edith (Keeletult). Paluge kohe minu isa minu juurde! (Teener läheb. Edith hüüab pahemat kätt oma tubadesse). Mabel!

Mabel (astub sisse). Mis sa soovid, laps?

Edith. Laps? Sa oled kuus kuud vanem!

Mabel. Aga wiissada miljoni waesem. See teeb küpseks! On väga paha ikka niiwiisi küpseks saada.

Edith. On siin aga wiis minuga ümber käia!

Mabel. Kas sa tahad seltsilist wõi sõpra kuulda?

Edith. Sõber on ju ainult selleks sõber, et mulle terawusi ütelda.

Mabel. Armuline preili käsewad?

Edith. Nii see kä ei lähe! Anna mulle musu, Mabel!

Mabel. Palun. (Suudlewad üksteist). Kellele see määratud oli?

Edith. Sa oled narr!

Mabel. Ainult niipalju, kui minu seisukord nõuab.

Edith. See on... Ma olen tuliwihane.

Mabel. Ah so! Ja ma arwasin juba, et midagi iseäralist on!

Edith. Mõttele ometi: Siia oli keegi ajalehe sonumesaatja sissetunginud ja ütles, ta tulewat minu pärast ja seletas, et mina tema armsamaks saawat. Ja ei lasknud en-
nast wäljagi wisata.

Mabel. See nees on nähtawasti onas ametis väga tubli.

Edith. Ära naljata! Kui õnnelik oled sa, et sa waene oled!

Mabel. Ja, see õnn on kirjeldamata õnn! Minu majasse ei tungi ajalehemehed sisse, sest et mul maja ei ole! Millega sa õige jälle toime oled saanud!

Edith. Ma elan korralikult nagu õmbleja.

Mabel. On nii mitmesuguseid õmblejaid.

(Bernhold tuleb).

Bernhold. Sa tahtsid minuga rääkida, tütar? Mul on seitse minutit aega. Loodetawasti ei tule sa mulle mitte tundmustega; need on ikka pikaldased. (Mabelile). Kas Sa kõõgi chéfile juba oma käsud oled andnud?

Mabel. Ma lähen juba niikuinii, onu. Ma tahtsin sulle ainult tere ütelda. Ja ühtlasi ka "jumalaga."

Bernh. Wäga kena sinust, Mabel. Ainult see kestab kõik nii hirmus kaua. Wiisakus on päewawaraste leidus. (Mabel ära. Bernhold istub mõnusasti toolile). Noh? Mis on? Kui palju?

Edith. Mind haawati. Üks ajakirjanik, Rixton, usun ma -

Bernh. Mis Sul tema wastu on? Ta oskab kirjutada ja ei sülitä põrandale.

Edith. Ta on tige, kade, wastik, jultunud, häbemata -

Bernh. Kui sa tena omadusi niisuguse täppi-päälsusega üles loed, siis tarwitab üksi see juba seitse minutit ära.

Edith. Papa, sa kohmetad! Sa petad mind?

Bernh. Sind? Aga selleks on ometi küllalt wooraid olemas!

Edith. Papa, ma tahan tõtt teada saada. Kelleks Sa mind õige pead?

Bernh. Nooreks tüdrukuks, see tähendab olewuseks, kel äriasjade juures midagi otsimist ei ole.

Edith. Ka siis mitte, kui äri temasse enesesse puutub?

Bernh. Siis alles õieti mitte, mu laps.

Edith. Papa, sa tahad mind mehele panna!

Bernh. Kust sa seda tead?

Edith. Ikka, enne kui Sa mulle nõnda meest pakud, ütled Sa mulle "mu laps!" Sa näed, ma olen tark.

Bernh. Minu weri!... Noh, kui sa seda juba teada oled saanud: Ma pakun Sulle ühe kuninga.

Edith (hüppab püsti ja kaisutab teda hõisates). Ah papa, see on aga tore!

Bernh. (katsub tema kaisutusi tagasi tõrjudada). Sa pead meid kinni.

Edith. Kes ta on? Wanast walitsejasooost? Noor kuningas?

Bernh. Seda peab trust praegu otsustama. Ma olen Sinu lobu ja meie äri ühendanud.

Edith. Aga kus siis selle juures äri on?

Bernh. Määratu äri koguni. Meie wõtame terve riigi oma kätte, eelarwe, kõik tema tellimised, monopolid! Raudteed, riigiwõlad, lotteriid, mis säääl on ja kõige pääält, mis säääl mitte ei ole!

Edith. Missugune kuningas saaks sellega nouus olema!

Bernh. Mitte ükski. Sellepärast teeme meie ühe! Ma andsin oma sekretärile käsu kõigile Europa trooniprätendentidele kirjutada, et meie nende nõudmisi rahaga toetada tahame.

Edith (waimustatult). Prätendentidele! Kui romantiline! Ma soidan lahingusse! Siis tuleb ju sõdasid!

Bernh. Muidugi!

Edith. Ratsa ülikond sünnib mulle toredasti. See ei ole omrti mitte nii igaw kui need igawesed jahikometid!

Bernh. Meil on sõda juba sellepärast tarwis et meie sõjamoonawabrikantidel tööd oleks! Ühe kuninga juures, kes juba koha päääl on, ei oleks midagi pääle hakata. Prätendentide seisukord turul on parem.

Edith. Näed, papa, kui õigus mul oli et ma würost Okolewski ja marchese Castorri tagasilükkasin! Kui üks Bleetstrath saja miljoniga suurwürostiprouaks ja üks Songly ainult kuuekümne hertsogiprouaks saab, siis oleks see ühe Bernholdi jaoks mesalliance. Need on mehed minu toatüdrukute jaoks!

Bernh. Anna andeks, Edith, et ma sind nende pakkunistega haawasin!

Edith. Kes on wõistlejad?

Bernh. (tõmbab nimekirja wälja). Neliteistkümme printsi tuli küsimise alla. Neljal on ainult kahtlased õigused, ja me vaatame kindlasti nõudmiste seaduslikkuse pääle. Kolme juures oliwad riigid nii wäiksed, et äri end kuidagi ära ei wõiks tasuda. Kolm teist paistsiwad mulle esimese pilgu järele keha poolest mitte kõlbawat, minu wäimeesteks saada -

Edith. Tänan, papa.

Bernh. Ja ühel on paraliise. Ma oleksin aga halwemat proportsioni arwanud. Kolm jäi järele. Anjou prints, Thrakia prints ja prints Lasarewitsh. Nad kutsuti ette ja ootawad minu kabinetis. Ettewaatuse pärast lahus. Ma ei soowi mitte, et nad enne üheteisega räägiks. Nad wõiksid kokku leppida ja meile halwemaid tingimisi ette panna.

Edith. Kuidas nad wälja näewad? On nad majesteetlikud?

Bernh. (kärsitult). Mida weel! Siin wõid Sa nende päewapiltisid näha. Wende sisse-saatmine oli tingimiseks.

Edith. (pilte waadates). Neid pead sina - kehaliselt koige kohasemateks?

Bernh. Kui ma prätendentide hulgas weel jõumeeste- wõi kauniduse- wõistluse toime panna tahaksin, ei jääks ühtegi järele!

Edith. Ja, aga mina pean ju nendega äbielusse astuna!

Bernh. Ainult ühega! Ja lõpuks, et kuninga-prouaks saada, peab ka ohwrid toona.

Edith. Peab?... Kas tõesti peab?

Bernh. Wast oleksin ma tenöristide hulgas ehk ennemini sinu paleuse leidnud!

Edith. (tõsiselt). Ja, ma olen ka kaua kahewahel olnud...

Bernh. See on sinu poolt frivoliteet, kõrwaliste asjade järele nii suure ettewõtte üle otsustada tahta.

Edith. Papa - minu saatus -

Bernh. Paathos? Ma olen sind halvasti kaswanud - nüüd mine!

Edith. Ma loodan ainult sinu pääle!

Bernh. Sa pead terwest saagist kõige ilusama tüki saama. Alati oli minu põhjusemõtteks kõige paremat võtta. (Ta läheb, Edith helistab teenrit).

Edith(teenrile). Kutsuge ruttu mister Rixton siia!

Teener(imestades). Kuidas? Mister Rixton?

Edith. Rutate! (Teener ära, kohe pääle selle Reginald). Ma haawasin Teid!

Reg. Just vastuoksa. Teie olete imekena, kui Te pahanete ja imekena tütarlaps ei haawa.

Edith. Kas siis Teiega tõesti mitte ühte mõistlikku sõna ei saa kõnelda?

Reg. See ripub ju täielikult selle isiku küljes, kes minuga kõneleb.

Edith. Teie olete mulle täiesti wõõras ja -

Reg. Oh ei, armas preili, Teie soimasite mind ja see paneb alati teatawale intiniteedile põhja. Päälegi saab teist ju minu armsam.

Edith. Arge rääkige nii! - Ma tahtsin Teid paluda -

Reg. (äkki tõsiselt). Kas käsete kedagi ära tappa?

Edith. Sellest ei oleks mulle kasu.

Reg. Kahju!

Edith. Kas tahate trusti ees ühte neist kolmest printsist maha laita?

Reg. Kirguliselt ühe daame jaoks, kes mind wälja wiskas! Ja kes - aga mul oli juba au seda teile ütelda...

Edith. Ma waatlen kõike ühelt gallerii loggialt. Kui te mind helistama kuulete, siis ei ole see mitte õige mees. Siis -

Reg. Oleks sellele õnnetule parem, et tema ema teda mitte ei oleks ilmale toonud.

Ja kui kõik kolm korda helistatakse -

Edith. Seda ei juhtu mitte, arwan ma.

Reg. Olge wali!

Edith. Olge sõnakas!

Reg. Ja minu palk?

Edith. Teie palk? Teil oli õigus, Teie ei ole gentleman. Missuguse summa pääle tahate tshekki?

Reg. (lühikese waheaja järele). Ma annan Teile andeks. Teie olete liiga rikas.

Edith. Mis palka Teie siis muidu arwate?
(Zuuldakse häält).

Reg. Kas saan mina Teie ülemkojameistriks, wäike majesteet?

Edith. (lahkelt). Wäljapressija! Ja!

Reg. Helistage! (Edith ära, Bernhold, Seligmann, Huggers tulewad).

Huggers. See äri on hädaohtlik. Ma ei ole oma raha ialgi riigipöörete sisse pannud. Ma kardan, me kaotame selle raha.

Seligmann. (rahulikult, tasa, ikka natuke jargonis). Kas Teie ei tea, et mina saan sellest osa wõtma? Seni ei olnud kaotamine minu wiisiks. Ja ma olen liiga wana, et weel nüüd külge harjutada omale uusi wiisisid. (Istuwad).

Hug. Siiski olen ma rahutu. Minu sisemine hääl ütleb mulle -

Seligm. Mitme protsendiga wõtab Teie sisemine hääl trustist osa?

Bernh. Järjekord käib sugukonna wanaduse järgi. Kõigepäält tuleb Anjou. Tooge ta siia, Rixton! (Rixton ei liigu paigast).

Seligm. Wäga häa, Rixton! Nii siis, tooge ta siia. (Rixton läheb).

Bernh. Olete aga Teie selle inimese omale wälja opetanud!

Seligm. Seda teen ma iga inimesega, mister Bernhold. Aga mina panen tähele ainult neid, kelle wäljaopetamine raske on. See noor mees saab kord minu järeltulija olema.

Hug. Kuidas? Tena peab Teie pärija olema?

Seligm. Kas mina pärisin? Siis ei oleks ta ometi mitte minu järeltulija? Ei, tema peab pääle minu maailma üle walitsema!

Ta on imekõwasti auahne. Õigus - tal on kirgesid, ja see wõib tal weel kõike ära rikkuda.

Bernh. See on hädaohtlik. Iseäranis armastus.

Seligm. Ei ole ma ialgi tundnud. Teie ehk teate, mis on õnn. Teie olete ju ainult kogemata rikkaks saanud. Minu juures oli see paraku looduseseadus. Mitte millegi eest ei maksta nii kallilt kui rikkuse eest.

Hug. Teil on õigus.

Seligm. Nu ja - mis on mul sellest tõest? Kuuskümmendkaheksa aastat olen ma wanaks saanud ja mul oli ikka õigus. Sellega oleksin ma woinud äranälgida. Aga mul ei olnud kirgesid, ja sellepärast on inimesed minu omad - nad töötawad minu jaoks minu raudteetrustis ja nad mõtlewad minu kaudu minu ajalehtedetrustis.

Hug. Tõepoolest - Teie olete suur mees.

Seligm. Mille läbi olen ma saanud suureks? Mispärast on Salomon Seligmann, kes poisikesena kaubakastiga käis, nüüd maailma isand? Sellepärast et ta ialgi ei ole soowinud ega lootnud, ikka olen ma waadanud päält ja selle üle järele mõtelnud. Nelikümmendwiis pulsilooki minutis - see on minu saladus.

Bernh. Mina (katsub oma pulssi) tahan oma arstiga selle üle rääkida. Ehk saan mina ka -

Hug. Ütelge, mister Seligmann, mispärast ei tee Teie seda äri selle prätendendiga mitte üksi? Teil ei ole ju meid waja?

Seligm. (põlglikult). Ei, mul ei ole Teid waja. Aga ma olen wana mees ja minu kõht on haige. Ma ei tohi mitte midagi muud tarwitada kui piima. Kui ma äkki suren, peab ometi midagi järele jääma minu inimeste jaoks.

Bernh. Teie inimeste jaoks? Teie ei ole ju abielus!

Seligm. Abielu ei oleks ka mitte midagi. Aga

weri minu sees - minu inimesed on Galit-
sias ja Wenemaal, mul on tuhandeid ja
miljonid sugulasi sääl.

Hug. Teie olete häätegija!

Seligm. Ma olen ainult hää sugulane. (Anjou
hertsog ja Rixton tulewad). See on siis
see noormees! (Ta vaatleb teda üksisilmi)

Bernhold. Anjou hertsog, eks ole? (Wordlieb
päewapildiga). Waewalt äratuntaw.

Hug. Pilt on väga meelitatud.

Bernh. Istuge. (Hertzog istub - eemale, nagu
kohtualuse toolile).

Hug. (teeb märkusi peberites). Teie olete -
Hertzog. Louis Philippe Gaston Henry René
d'Anjou, Jumala armust kuningas - - -

Bernh. Kui te kuningaks saate, noormees, siis
meie armust. Jätke nüüd see proklamatsio-
nistiil ära! Küll meie pärast Teid proo-
wime, kas te oma rahwale manifestisid
oskate kirjutada.

Seligm. (hertzogile). Teile üteldakse "Kõr-
gus", eks ole?

Hertzog. Ja, nu herra -

Seligm. Minu nimi on Seligmann. Kas kõrgus
siamaani juba on katsunud oma riiki
kätte saada?

Hertzog. Muidugi. Mul on oma agitatsioonibüroo
Brüsselis. Ma olen oma poolehoidjatega
kirjawahetuses.

Bernh. Kas te loodate oma maad kirjalikult
kätte võita?

Seligm. Ma tahaksin kõike osta: ajalehti, par-
lamendi saadikuid, kindralid, walitsust,
terwet riiki kinnimaksta. Kui palju läheb
kõrgusele tarwis?

Hertzog (ruttu). Kõige vähem wiissada miljoni.

Seligm. Oo, Teie olete wähenõudlik. See on wä-
ga paha.

Bernh. Kas Teie olete hää südamega?

Hug. Te peate meile teateid andma, liiguta-
waid juhtumisi wanadest emakestest, wana-
dest sõjameestest -

Seligm. Argem räägime ometi niisugustest

tühjadest asjadest. Seda õiendab minu sekretär. (Hertsogile). Teie elete praegu oma sõjaväe eesotsas!

Herzog. Kuidas?

Bernh. Kas juba Teie esiwanematel nii aeglane arusaamine oli?

Seligm. Jätke teda! Ta ei saa ju sinna midagi parata. Ma arwan, kõrgus oleks oma sõjaväe eesotsas lõpuliku lahingu eel ja tahawad wägesid waimustada. Palun, waimustage!

Herzog. Nii äkki?

Seligm. Elu seisab koos äkilistest juhtunistest. - Ma tahan wabameelne olla ja annan Teile (paab uuri laua pääle) kaks minutit aega.

Bernh. Teie ei peaks mitte nii wali olema, mister Seligmann. Need inimesed on kõik nii. Maa on hää. Üksi raudteed toowad sisse -

Seligm. Seitse sada kolmkümmendneli miljoni brutto, sada kakskümmendüheksa netto.

Hug. Tema esiwanemate riida on laituseta. Meil ei ole tema kõrgekraadilise legimiteedi tõttu mingisuguseid rahwuswahelisi sekkeldusi karta. Ta näeb ka wäga suurtsugu wälja.

Bernh. Ja, tema pää on kitsas.

Seligm. Kõrgus, kaks minutit on mööda.

Herzog (säeb ennast posituri). Sõbrad!

Bernh. Mitte halb! Just nagu raidkujul! Niisugune asi on ikkagi külgesündinud.

Seligm. Nagu kitsas päägi. Arge teda segage.

Herzog. Sõbrad! Otsustamise suur tund on lõõnud. Rahwas waatab lootusega Teie pääle. Teie peate talle jälle maailma lugu pidamise kätte wõitma. Minu suguwõsa wõidurikaste lippude ees lehwib weel wana kuulsus. Teie esiisade waimud annawad Teile hoogu, isamaa õnn on Teie mõõkade otsas - -

Hug. Mõõkade? Meil on ju padruniwabrik.

Seligm. Üsna hää, kõrgus! Seda te oskate. Muidugi mõista ei ole see mitte raske ja

Teil oli aega ennast harjutada. Mitte wäga algupärane - aga millegi uue eest ei sure ka inimesed mitte, sellega peawad nad juba harjunud olema.... Kuidas Teie tahaksite walitseda?

Herzog. Usukindlalt ja wabameelselt.

Seligm. Ilma suurte sõnadeta. Meie ei saa ju mitte Teie alamateks.

Hug. Meie oleme ärimehed, noormees, kes oma raha tahawad äramahutada, ja päälegi palju raha. Sääli ei aita siis niisugused kõnekäänud mitte midagi. Meie tahame näha, kas te oma ametit tunnete.

Bernh. Ülesütlemisel hiljem oleksiwad omad raskused.

Seligm. Rääkige! Aga riigist, mitte iseenesest. Teie kaldute juba sellepoole, mõlemaid ära wahetada. Kas kõrgus tunnewad eelarwet?

Herzog (häbelikult). Ainult wäh. Selle jaoks on riigiwalitsejal omad ministrad.

Seligm. Selles punktis lähewad Seligmanni ja Anjou sugukondade arwamised nähtawasti lahku. Mina teen kõik ise, muidugi ilma et seda märgataks. Ei tohi ialgi midagi märgata.

Herzog. Kui kuningas saaksin ma juba abielulise sidemega kõige auwäärilisema walitsejasegoga -

(Helistatakse ägedalt rõduliherrad waatawad Bernholdile küsiwalt otsa).

Bernh. Minu tütar helistab teenijaid. (Reginald on äkki väga rahutuks läinud).

Reg. (pääd raputades). Imelik - - - Kas Te koolis olete käinud, herra herzog?

Herzog. Ma ei anna ajakirjanikkudele põhjusemottelikult wastust.

Reg. Wiimaks kuuleme ometi ühte Teie põhjusemõtetest. Kahtlemata on juba Teie esiwannad ristisõdade ajal ajakirjanikkudele wastust andmast tõrkunud. Kas Teie wõite Europa mitmete walitsewate suguwõsade wanadust nimetada?

Herzog. Iseenesest mõista!

Reg. Ma arvasin, Teie ei anna ajakirjanikkudele vastust? Seletage meile aurumasina seadust.

Herzog (kargab äärmiselt pahandatult püsti).
Nüüd on küllalt.

Reg. (ölasid kehitades). Ei ole ju minu raha, gentlemen, mis siin kaduma läheb. Kui meie juurde üks ridadekirjutaja vastu võetakse, siis peab ta selgeks tegema, et ta teatega tulekahjude, õnnetuste või pulmade kohta toime saab. Sel kahetsemisewäärt noorel mehel ei ole aga aimugi omast ametist. Kuid ma ütlesin "mehel"? Sää! tuleb mulle meelde: On Teil abieluta lapsi?

Herzog. Ma olen usklik -

Reg. Teie abielu oli lasteta. Südamewalust sellepärast - võib olla ka Teie magamisetoa hirmsate saladuste pärast - suri Teie noor abikaas. Gentlemen, Teie tahate ühte walitsewat suguwõsa üles kohendada, kes selle inimese kohusetunde puuduse pärast või tema kõlwatu elu pärast nii kui nii wälja sureb! Mis ütleks õnnetu rahwas, keda Teie tema kätte tahate anda?

Bernh. Kõlblus on kõige tähtsan! Selle rahwa juures on wähene juurdekasw mulle ikka wastumeelt olnud.

Hug. Trustile on kaswamise koefitsienti waja, herra Anjou! Teie oleksite wähemalt häd eeskuju pidanud andma!

Herzog (Bernholdile). Ma olen Teie külaline!

Bernh. Oh ei, Teie pakute ennast meile palgaliseks.

Herzog. Üks Anjou ei ole kellegi palgaline. Minu jumalik õigus pääseb ka ilma Teieta wõidule. (Ta läheb wihaselt).

Seligm. (Rixtonile). Siin on talle tshekk kümnetuhande dollari pääle. Tasuks tema jumaliku õiguse eest.

Hug. Teie wiskate oma raha maha!

Seligm. Raha? On ju ainult kümnetuhat dolla-

rit. (Rixtonile). Nüüd see Lasarewitsch!
(Rixton läheb).

Bernh. (paneb enesele sigari põlema). See An-
jou on lontrus - -

Seligm. Kustutage oma sigar ära, Bernhold, ma
ei kannata suitsu. (Bernhold surub ruttu
oma sigari katki).

Hug. Teie, kelle oma pool Havannat on -

Seligm. Ta on selle oma, kes teda suitsetada
tohib. Minu oma sellest on ainult raha.

Bernh. "Ainult" on hää.

Seligm. "Ainult" on halb. (Cyrill ja Rixton
tulewad).

Bernh. Teie olote prints Cyrill Lasarewitsch?

Teie paberid on korras. Teie isa aeti
üheteistkümnne aasta cest troonilt ära.
Teie woite istet wõtta. (Cyrill istub).

Cyrill (wäga ruttu). Äri, mis ma Teile ettepa-
nen, on wäga hää. Meie woidame üheteist-
kümnne moljoni elanikuga maa, mille loomu-
likud warad weel kunagi päewawalgele ei
ole toodud. Kiwisüsi, sool, turwas! Jõgedest
saadakse kulda!

Bernh. Muidugi - kui teda enne sinna sisse
wisetakse! Meie tunneme maa wäärtust wiim-
se tsendini. Koige tähtsam kaubasaadus on
seni tüdrukutemüük.

Cyrill. Teie abiga tulewad ka teised loomu-
likud warad päewawalgele.

Hug. Seda Teie ütlesite juba.

Cyrill. Mea ärawõitmise kulud saawad täiesti
tühised olema. Ühelgi prätendendil ei ole
nii suurepäralisi lootusi. Praeguste wa-
litsejate wastu on juba kuusteistkümmend
tapmisekatset toime pandud.

Bernh. Need katsed on ka wiimase osa riigi-
rahast ära söönud, mis Teie isa kaasa
wõttis.

Seligm. Sellejuures on sääl maal môrtsukad
alles wäga odawad.

Cyrill. Jumala eest, see kuulujutt waletab,
nille pääle Teie tähendate. Ma annan oma
kuninga=sona -

Seligm. Arge nähke waewa! Meie tunneme ka Teie pensionäride nimekirja. Ta ei ole mitte osawalt kokkusäetud. Puuduwad metropolit ja kindralstaabi ülem.

Cyrill. Kahjuks ei ulata nende jaoks minu rahaline jõud!

Bernh. Ometi kord kõnelete asjalikult!

Cyrill. Minu rahwas on rikkumata. Wäga wäikste ohwitega oleks woimalik tema waimustust ohutada. Wabariigil ei ole üleüldse raha. Praegune president ei ole enesele mitte sadatuhat frankigi suutnud kokku ajada!

Seligm. Teie kadunud isa on rahwaarwu kahan- damises ja rahwaarwu rohkendamises ühe- palju ära teinud. Siiski aeti ta minema.

Cyrill. Salajane ohwitseride mäss -

Seligm. Mis korduda woiks. Teie maa walitse- jad ei sure mitte wanadusenõrkuse kätte.

Bernh. Missugused majanduslised plaanid on Teil?

Cyrill. Kõigepäält kõikide rewolutsionäride omanduse konfiskatsioon. Siis minu enese awar kukuarwe. (Helistatakse jälle rõdul; herrad wastawad pahaselt Bernholdi pää- le; Reginald läheb äkki elawaks).

Bernh. (pahaselt). Ikka need eksitamised!

(Ta helistab, sisse astuwale teenrile).
Pangé kõik elektrikellad minu palees seisma!

Reg. (ruttu). Aga kui meist keegi - ?

Bernh. Ma ütlesin minu palees! (Teener läheb).

Reg. (Cyrillile). Kas kõrgus juba weinireisi- ja oli?

Cyrill. Ma olen kõigile katsetele, minu sei- susest kasu saada, wastupidanud ja olen varieteede poolt kõige kasulikumad ette- panekud tagasi lükanud!

Reg. Selle eest pakkus tasu Teile Parisi kokotte Liane de Francheviyard, kellele Teie kui kuninglik söber tutwuste muretsemises elumeeste ilmas wahemeheks olite.

Cyrill. See on wabariiklaste laim, mille pääle ma põlgtusega wastan.

Reg. Muuga mitte? Aga see preili tegi halwa äri. Sest igamees teab, et Teie ainult oma ema abielueksituse saadus kojafrisöriga olete.

Cyrill (wäga äritatud). Alatu laim, mille mahasurumiseks ma mitte rikas küllalt ei olnud -

Reg. Mitte rikas küllalt, ehk küll igas wôôrastemajas, kus Teie wiibite, hõbedast söögiriistad ärakaowad? Mister Bernhold, pidage kõiki lahtiseid kallisasju omas palees silmas!

Cyrill. Minu kuninglik weri keeb -

Reg. Olge rõõmus, et kuningliku were uurimise wõimalust ei ole! Kuninganna, Teie kõrgestikadunud mamma, enne kuuldawasti näitleja, oli oma lahkuse pärast paljude alamate juures lugupeetud. Wõis ju ka toapoiss olla. Wõimalik, et kojafrisör selles kõne all olewas juhtumises süüta on.

Bernh. Miks teie meile sellest warem ei jutustanud?

Seligm. (Cyrillile). Kui Teie suguwõsa rida mitte laitmata ei ole -

Bernh. See raskendaks ottewõtet wäga.

Hug. Noh siis mitte! (Cyrill ei lähe; kõik wahiwad talle otsa, wäheasg).

Seligm. Kas asi tõsi on, on ükstäis. Mida usutakse, see on tõsi. Kas te weel midagi soowite, herra. Lasarowitsh?

Cyrill. Ja, reisikulusid! Mind meelitati Amerikasse!

Seligm. Siin on Teil makseda dollarit! Nii-palju annan ma oma - frisörile.

Cyrill (wõtab raha). Teid petetakse!

Seligm. Meid taheti petta! (Cyrill läheb wihaselt ära)

Reg. (hüüab talle järelle). Terwitage minu

poolt proua Liset! Kui ma Parisi tulen -

Bernh. Kas sellel kuningate proowil ühtegi

kõlbulikku ei peaks leiduma?

Hug. Nüüd jääb ainult veel Thrakia järele.

Reg. Ma toon ta siia. (Ta läheb).

Bernh. Et ka nimelt see kaup trustile nii palju raskusi teeb!

Seligm. Meie saame ju ka ainult prakki, ainult trooninõudjaid.

Hug. On väga loomulik, et niisugused mehed ära aetakse!

Seligm. See on loomulik, sest et see rumal on. Kõige paremad on inimesed, kui neil kohud täis on. Ka walitsused. Sellepärast olen ma wabariikide wastu. Sää! peab liiga paljusid söötma.

Bernh. Kas Teil kõht täis on, mister Seligmann?

Seligm. Teie teate, mul on halb kõht... Kui kuningas olemas on, siis on inimestel vähemalt hää meel. Inimestel peab oma rõõm olema. Paris kuningas olen ju ikka mina, woi vähemalt niisugune nagu mina. Teised näewad ainult nii wälja; kroon - see on mänguasi. (näitab pää pääle). Siin peab kuningas olema. (Reginald ja Ottmar tulewad).

Bernh. Teie olete see Ottmar Laraga ja nimetate ennast Thrakia printsiks?

Ottmar. Nii on mu nimi. Laragad on sää! kord kuningad olnud, enne kui waenlased tuliwad.

Bernh. Teie ei ole seni maani veel mitte katsed teinud troonile pääsoda?

Ottmar. Ma olen mõtelnud, sellega on veel aega. Ma olen ju veel väga noor.

Bernh. Teie olete siis oma maa hooletusesse jätnud?

Ottmar. Palun, maa on mõnd hooletusesse jätnud. Kui mina üksi Thrakiasse oleksin sõitnud, siis oleksiwad waenlased mul nina maha lõiganud.

Bernh. Ja, kehaliselt puudulikku kuningat ei saaks tarwitada.

Hug. Kas te midagi olete õppinud?

Ottmar. Ma pidin ju. Mul huugab praegu weel
pää lahingutest ja aastaarwudest.

Hug. Ma usun, selle prätendendi pääle ei saa
mitte wäga tõsiselt waadata.

Seligm. Ei, see räägib wäga nooremehe poolt,
et tal weel oma ameti pattusid ei ole.

Ottmar. Eks ole? Ikka nii pühalikult ümber-
jooksta, see teeks ju inimese päris nae-
ruwääriliseks! Ja see on see ainukene,
mida meiesugune kunagi olla ei tohi.

Seligm. Kui Teie, mister Rixton, ka selle noo-
remehe juures mõne üllatuse ette olete
walmistanud, siis ütelge seda kohe. Ajast
oleks kahju.

Reg. Silmapilk. (Ta tõuseb püsti ja wajutab
elektrikella nõobi pääle. Waheaeg. Herrad
imestawad).

Bernh. Mis te soowite?

Reg. Ainult klaas wett.

Bernh. Teie peate teenrit kutsuma. Elektri-
kellad on seisma pandud.

Reg. Tõepoolest - siis ei ole mul enam janu.
(Rõdult lendab üks paberilipakad alla
saali, mida keegi ei näe. Ottmarile). Teie
woite kuningaks saada, noornees!

Bernh. Teie olete imestamisewäärt, mister
Rixton!

Reg. Ja - kas teie seda ka märkate? (Ta jääb
järgnewa etteaste jooksul osawõtmataks
ja halvasse tujusse).

Seligm. (Ottmarile). Kui palju Teile waja
läheb?

Ottmar. Mida rohkem, seda parem. Aga küll seda
teawad herrad isegi.

Seligm. Kas Te oskate kõnelda?

Ottmar. Kui tarwis on, küll! "Tulge minu järe-
le, uskmatute iket maha raputama! Minu
suguwõsa hiilguserikaste lippude eel
lehwib alles wana kuulsus!"

Hug. Teie juures lehwib ta ka?

Bernh. Lehwimine om ameti küljes.

Ottmar. (Seligmännile). Ma arwan päälegi, üks
kuningas peab ennast woimalikult wähe

kuulda ja näha laskma.

Seligm. Mis Te ütlete meie tingimiste kohta?
Meie nouame -

Ottmar. Ma kirjutan alla, mis te tahate. Ma pean ju. Tehke aga kristlikult. (Seligman-nile). Wabandage, aga nii üteldakse.

Seligm. Tal on arusaamist selle jaoks, mis tarwilik.

Ottmar. Palun lahkelt, aga ma ei pea mitte parlamentlikult walitsema? See rikuks mul terve löbu ära. Embkumb, kas oled kuningas wõi ei ole sa seda mitte. Ja päälegi ei ole need inimesed sääl sellega sugugi mitte harjunud. Ma usun, kui neil mitte wirgalt päid maha ei wõeta, siis teewad nad rewolutsioni.

Bernh. Oh ei - niisugune Europa wilets majapidamine ei tohi mitte maksma jääda. Te peate Amerika inimlikkuse sisse seadma.

Hug. Ja - kõik meie teised kaubad.

Seligm. Teie peate selle eest hoolitsema, et juutide kiusamisi ei oleks.

Ottmar. Ärge kartke - sääl ei olegi juutisid.

Seligm. Küll neid tuleb!

Ottmar. Saab mulle löbuks olema. Praegu on aga alles teised sääl.

Seligm. Kolme kuu pärast mitte enam. Meie ostame nende käest maa ära.

Bernh. Muidugi siis, kui meil sõda mitte odawam ei tule. Meie laseme oma sõjaasjatundjate poolt eelarwed teha.

Hug. Mina olen rohkem sõja poolt. Juba reklaamiks meie sekundi=suurtükkidele oleks ta wordlemata.

Bernh. Kas Te ratsutada oskate?

Ottmar. Mul on ohwitseride wõiduratsutamisel auhindasid.

Seligm. Kas Teie muidu korras olete?

Ottmar. Palun - kuidas te arwate?

Seligm. Kas Te wõite suguwõsa edasikandmist garanterida?

Ottmar(naerdes). Oijee!... Kui herrad tõendu-

si soowiwad, mina olen hää meelega walmis.
Seligm. Teist saab eeskujulik kuningas.

Bernh. Meie räägime nüüd lepingu üksikasjad
 omakeskel läbi.

Seligm. (tõuseb üles). Rixton, olge kuningale
 seltsiks! (Ta läheb Bernholdiga ja Hug-
 gersiga ära).

Reg. (end esiteledes). Rixton "New-York Sta-
 rilt."

Ottmar. Oh, ajakirjanik! (Naerdes). Usutleda ma
 ennast aga ei lase!

Reg. Muidugi mitte, Majesteet! (Istub tema
 kõrwale).

Ottmar. Palun, ärge ütelge mulle weel mitte
 "majesteet!" Ma pean siis ikka ümberpöo-
 rama ja vaatama, keda te arwate. Juba ka-
 hekümneaastaselt see häda kaelas! Mul on
 hirm, kõige parema meelega pistaksin ma
 plehku.

Reg. Aga ju püssi ei lasta.

Ottmar. Ah, mitte sellepärast... Koguni wastu-
 pidi, see oleks ju weel meelelahutus, aga
 et ma nüüd kuningaks saama pean, kelle
 ees ikka kumardatakse... See auu, see ma-
 jesteet, see on nii igaw!

Reg. Aga niks te siis siia tulite?

Ottmar. (tasa, nagu saladuslikult). Ma uskusin,
 et sellest midagi wälja ei tule.

Reg. Teil oleks ju ka Europas woinalik olnud
 mitte kuningaks saada.

Ottmar. Ja, aga minu mamma käskis mind siia
 soita, kui kutse tuli. Ja mammal on raha.
 Mitte palju, kahjuks... Ma lootsin, trust
 peab mind kui prätendenti siin seisuse-
 wääriliselt ülewal ja ma woin New-Yorgis
 lõbusalt elada, ja siis jääb asi kuidagi-
 wiisi katki. Nii ringi jooksta ja igale
 ühele ütelda, et sa õigusepärast kuningas
 oled, on ju wäga mõnus. Aga et sind siis
 äkki sõnast kinni woetakse! Hirmus! Herrad
 tegiwad mind üsna segaseks. Nad on küll
 wäga osawad omas asjas?

Reg. Nu ja. Natuke juba wana kool.

Ottmar. Kes siis see uus on?

Reg. Mina, kõrgus. Ma rehkendan eelarvamistega, tundmustega, individuaaliteediga, kõigega, millega rehkendada ei saa!

Ottmar. Ei, tõesti, Teie olete pagana tark!

Reg. Ma olen täiesti Teiega ühel arvamisel.

Ottmar. Juba sellepärast, et Teie kõigest aru saate, mis te ütlete!

Reg. Teie hindate mind liiga kõrgelt; mitte kõigest.

Ottmar. Kas tahate minu ministriks saada?

Reg. Pärast...

Ottmar. Miks mitte kohe?

Reg. Et ma Teie jaoks liiga tark olen, nagu te praegu ütlesite. Wahe peab väiksemaks saama.

Ottmar (järelmõtlemise järgi). Kaulge - kas see mitte jämedus ei olnud.

Reg. Ja. Aga tarwiline. (Läheb telefoni juurde).

Ottmar. Mis Teil siis nii ruttu telefonerida on?

Reg. Ainult oma lehele - usutlemisest, mis mul praegu Teiega oli. (Ta helistab).
Hallo!

Ottmar (tormab tema juurde ja wõtab kõlatorust kinni). Mis? Aga see on ju - ! See oli usutlemine?

Reg. Wäga meeldiw usutlemine. Mul ei olnud waja küsidagi, Te jutustasite päris wabalt...

Ottmar. Seda tahate Teie ajalehele edasi anda? Sellest saaks ju kuulmata skandal!

Reg. Arge kartke midagi! Mina olen aumees ja ei räägi tõtt. Sel juhtumisel olen ma oma chefi pärast iseäranis weel waletama kohustatud. (Ta wõtab temal kõlatoru kandest ära ja hüüab). Hallo! Saäl New-York Stari tsentrale? Siin Rixton. Praegu ju tuajamine Thrakia printsii Ottmariga, kes lähematel kuudel kolme armeekorpusse eesotsas oma riiki sisse marssib.

Ottmar. Mina? Kus need armeekorpused siis on?

Reg. (temale). New-York Stari weergudel. (Telefonerib edasi). Prints on sale, lahke, ühe sonaga: tähtis mees. Ja, üsna õige. Sümpatlik, kawa 2 a. Hoõguw auahnus elab tema hinges. Ta wolitab mind praegu teatama, et see tema pühalik eluülesanne on, waenlaste poolt rõhutud oma rahwast kultura tipule wiia. (Ottmar koputab tal-
le waimustatult öla pääle). Arge mind eksitage! (Telefoni sisse). Ei, palun, see ei käinud Teie pihta, ainult ühe tülitaja inimese kohta, kes minu kõrwal seisib!... New-Yorgi ja tema ilusate naeste kohta awaldas rüütlik prints waimustust. Meie teatame ühtlasi saladust, et kõige armastuswäärilistem ja kõige rikkam neist, kelle tütarlapselik ülemeelikus sagedasti Amoriga kõnaincks on olnud, temaga krooni jagama saab... Lõpp! (Laseb aegamööda kolatoru kukkuda). Seda ise telefonerida, see teeb häiget!

Ottmar. Mis? Mina wotan naise? Aga see ei ole ju mitte tõsi!

Reg. Just wastuoksa. - Kõigest, mis ma telefonerisin, on ainult see, mis Te mitte õigeks ei pea, ainuüksi tõsi. Teie ei tea seda ainult weel mitte. (Bernhold tuleb).

Ottmar. Lubage, see ei lähe ju mitte nii ruttu.

Reg. Naest saab palju rutemini kui kuningriiki.

Ottmar. Kes ta siis peab olema?

Reg. Seda tahab see herra Teile praegu ütelda. (Ara).

Ottmar. Jääge siia! See on ometi ainult nali, herra Bernhold?

Bernh. Selle maakera poole pääl, majesteet, ei tehta nalja. Selleks ei ole meil aega.

Ottmar. Ja, aga mina peaksin ometi esimesena teadma -

Bernh. Esimesena? Ei. Aga teadma peawad seda majesteet muidugi. Palun! (Nad wõtawad istet). Trustil on minu nimi. Seligmann ei

anna ühegi ettewõtte jaoks oma nime.
Ottmar. Ja, palun, Teie tahtsite aga minu
 abielusse astumisest kõnelda.

Bernh. Sellest ma kõnelengi praegu. Majes-
 teet, mina olen trusti pää. Kuningaks wõit-
 te Teie ainult minu kaudu saada ja mi-
 na -

Ottmar. Ja, edasi, palun, edasi!

Bernh. Ma soowiksin, et Teie ära arwaksite,
 kes see daame on...

Ottmar. Terwes omas elus ei ole ma mõista-
 tuste ülesandmisi saklida wõinud!

Bernh. Kahetsen. Oleks kombewastane, selgemalt
 rääkida. Kui pruudi isa -

Ottmar (tardunult). Ah nii!

Bernh. Ennekui ma lepingule allakirjutan,
 ootn ma, et Teie minu ainsama tütre kätt
 palute. Ma wõin Teile lootusi anda.

Ottmar. "Lootusteks" nimetake Teie seda! Her-
 ra, see on ju väljapressimine!

Bernh. Wõimalik. Nimetus ei ole tähtis.

Ottmar. Herra Bernhold, sellest ei seisnud
 midagi teie kirjalikus ettepanekus!

Bernh. Ma jätsin selle üllatuse suusõnalise
 mõttewahetuse jaoks. Kas Te minu tüdart
 tunnete?

Ottmar. Mul ei ole seda au -

Bernh. Ma arwan, et see Teie otsust kiirendab
 kui Teie teda näinud ja temaga kõnelnud
 olete. Ma kutsun ta siia. (Ulatab talle
 ühe paberi kätte). Wiie minuti pärast tu-
 len ma sellele Teie poolt allakirjutatud
 abielulubadusele järele ja toon Teile
 sellewastu Bernholdi trusti lepingu, mis
 Teile Teie riigi kindlustab... Ütleme:
 kuue minuti järele. Teil peab aega olema,
 üksteist põhjalikult tundma õppida. (Ta
 läheb. Ottmar waatab talle keeletult jä-
 rele, jookseb pääd raputades edasi-tagasi
 ja teeb siis energilise liigutuse nagu
 tahaks ta majast lahkuda, kui Edith sisse
 tuleb).

Edith. Meie astume siis abielusse.

Ottmar. See kõik tuleb nii äkki!

Edith. Koguge ennast! Kas ma Teile meeldin?

Ottmar. Aga väga. Teie olete ju waimustaw, preili Bernhold! Ma kartsin juba, et mõni inetu, ärakulunud preili tulob. Niisugune, keda ühegi kuningriigi pärast ei woeta. Aga siiski... Meie ei tunne ju üksteist weel sugugi!

Edith. Ma tahan ennast Teile esiteleda: Ma olen väga ärahellitatud, väga tajukas, hää kehaehitusega. Ma olen terve nagu talu- tüdruk ja armastan igat sporti. Minu soovid peawad Teile käsuks olema. Minu kõige tähtsam wiga: näojume ei ole kahjuks mitte päris laitmata. Loodetawasti ei tee Thrakia kliima talle kahju.

Ottmar. Ma ei tea, ma ei ole sääl weel käinud.

Edith. Teie ehitate mulle imeilusa lossi, just nagu Versailles, aga kolmkorda nii suure. Oma kojakonna nimetan ma ise. Ka minu ülemkojameistri... Kui mind mitte ei äritata, olen ma väga helde. Te peate selle eest hoolitsema, et alati tarwilik arw wäseid ja haigeid olemas on, keda ma waatamas woin käia.

Ottmar. Neil inimestek sääl ei ole niikuinii muud kui pidalitöbe ja koolerat.

Edith. Edasi: kõige tähtsam. Meie teeme ometi koigile walitsowatele kodadele visiti- sid. Hoolitsege selle eest, et sääljuures mitte tõsiseid tapmisekatseid ette ei tule.

Ottmar. Ja, see oleks mulle ka väga wastumeelt.

Edith. Kui tapmisekatseid tarwis on, küll ma seda ise talitan. Kas Teil külma werd on?

Ottmar. Muidugi, kui ma ette tean, mis sünnib-

Edith. Siis, mis Teie armukestesse puutub -

Ottmar. Lubage, see ei ole ometi mitte sünnis!

Edith. Miks mitte? Kas Te wast häbenete? Teil tohib ainult ilusaid ja elegantseid naissõpru olla! Ma ei taha mitte naeru-

wääriliseks saada.

Ottmar. See on ju väga meeldiw tingimine. Aga Teie saate mulle ometi truu olema?

Edith. Teie ei saa ialgi midagi toada.

Ottmar. Sellest ei ole mulle küllalt. Mina pean oma walitsejasoo puhtuse eest hoolitsema. Ja siis, kui ilus naene on... Ma tahan ainult kui kuningas kroonitud olla -

Edith. Oh - kas te mind wiimaks ometi armastate? Teil kulus selleks palju aega! Aga mitte liiga kirglikelt, see oleks igaw ja maitseta. Kas ma woin teie arwates kui kuningaproua blondiks jääda?

Ottmar. Kes siis oma juukseid wärwib?

Edith. Kõik...

Ottmar. Aga -

Edith. Selle sõna peate enesest ära wõõtutama.

Ottmar. Palun, preili Edith, ma ei ole poisikene, ja kui ma Teid tõesti pean ära wõtma, siis peate Te aru saama, et mina mees ja kuningas olen.

Edith. Muidugi saan ma aru. Ainult nende kahe eelduse pärast wõiksin ma otsuseks teha Teie naese nime kanda.

Ottmar. Ah, mis "nime kanda". Olla, Edith. Ma olen ju hää poiss -

Edith. Kuningas ei ole mitte poiss. Ka mitte hää poiss. Kui Te kakelda tahate, siis peate ometi enne laulatuse ära ootama. See etendus on liiga warane.

Ottmar. Teie olete waimustaw tüdruk!

Edith. Teie kordate oma sõnu.

Ottmar. Waimustaw tüdruk, waimustaw tüdruk, waimustaw tüdruk! Seda ütlen ma nii tihti, kui ma tahan. Ja kui Te mulle tulete, siis peate Teie mind armastama ja siis ei ole armukesi!

Edith. Nüüd räägite Teie nähtawasti ainult minust...?

Ottmar. Meist mõlematest! Siis peate Teie aru saama, et see ju mitte ainult nali ei

ole, kui abielusse heidetakse. Meie mõlemad oleme ju alles noored kui kutsikad. Aga kui see kord nii peab olema!

Edith (sedelit, mida ta rõdult alla wiskas, üles tõstes). Mis sääl seisab? Teie oskate ometi lugeda?

Ottmar (loeb). "Ma ei taha teda"... Kas Teil igalpool niisugused sedelid pörandal on?

Edith. Kui isa Teid wastu wõttis, wiskasin ma selle sedeli rõdult alla. Paraku ei näinud ta teda. Siis mõtlesin ma, see on näpunäide armsa Jumala poolt, kellele kuningad lähemal seisawad, ja ma arvasin, ma peaksin Teiega ikkagi õnne katsuma. (Bernhold tuleb).

Bernh. Noh - kõik korras?

Ottmar. Teie tütar on waimustaw, mister Bernhold!

Edith. Juba jälle!

Ottmar. Waimustaw, nagu öeldud! Aga ta waatab abielu pääle natuke kergelt.

Bernh. Kas Teie pühapäewa=jutlustaja olete wõi kuningas? Minu tütar on kõige kenam tüdruk meie maakera pääl. Seda wõite igalpool lugeda.

Ottmar. Seda wõib väga kergesti kirjutada, kui mitte sunnitud ei olda teda ärawõtma. Ta on kõrk.

Bernh. Wiiesaja miljoni juures on ta weel koguni väga alandlik.

Ottmar. Ta hakkab mind petma.

Bernh. See on kõlbluseta, niisuguseõd asju ütelda!

Ottmar. Eks ole? Siis rääkige oma tütreaga.

Edith. Ma ütlesin Teile ainult, et Teie ainult ialgi midagi teada ei saa.

Bernh. Noh kuulete! Teil on ärarikutud ettekujutused! See on ju väga kõblinõ! Lühidalt: "Ja" wõi "Ei", mister Laraga?

Ottmar (Edithile). Kas Teie mind armastama saate?

Edith. Mitte mingisuguseid tingimisi! Palu-

ge minu käest enne andeks.

Ottmar. Mille eest siis?

Edith. See on ükskõik! Muudkui paluge minu käest andeks.

Bernh. Teie saate kuningriigi ja ilusa ja rikka kuningaproua. Kui Teie säääl juures weel ühe sekundi kahtlete, siis tulete Teie paralytiliste prätendentide nimekirja.

Ottmar (waheaja järele). Noh siis, ma palun Teie käest andeks! (Bernhold annab talle sulepää ja Ottmar kirjutab alla). Jumal, oh Jumal! Nüüd oleme pruutpaar!

Edith. Teie tohite minu kätt suudelda. (Ottmar suudleb tema kätt, poolwaljult, uhkelt). Kuninganna.

Ottmar (ahastades). Kuningas!

(E e s r i e .)

II. WAATUS.

Mäemaastik Thrakias. Poolt näitelawa täidab kindralstaabi telk. Telgi sissekäigu ees seisawad wahisoldatid, keda wahetatakse. Nähtakse möödakõndiwad wahisalka. Orus sõja leerituled. Ilus hele õõ. Telgis suure roheline laua taga istub arwurikas seltskond; Kindralstaabi ülem, Ottmar, Seligmann, wäepiiskopp, Bernhold, Huggers, Edith, Mabel, Reginald, mitmed ohwitserid ja käskjalad.

Kindralstaabi ülem (traadita telegrafi kuulamiseturu kõrwa ääres, nähtawasti ohku kõneldes). Ja... lahinguplaan on järgmine: Mjela juures lahingu keskkoht. Majesteet tormab wõcrastelegioni rügementidega Guldariist waenlasele seljatagant kallale ja niidab ta oma sekundi-haubitsite kaheksa patareiga täielikult maha. Noh... ja siis olemegi wõitnud. Lõpp. (Ohwitserid tõusewad püsti).

Reg. Kas eksellents kindel on, et Gjüldar weel mitte Jussuf=Pasha käes ei ole ja waenlane kuningat sääl mitte kinni ei pea?

Kindr. ülem. Ma arwasin, et see herra siin ainult sonumesaatja on!

Seligm. Wastake! Teie olete ju meie palgaline.

Kindr. ülem. Siin olen mina ülem. Mina juhatan lahingut. (Ta touseb üles, kujunewad salkkonnad).

Seligm. Ikka õpitakse alles liiga wähe. Ma oleksin ka strategiat...

Bernh. Plaan paistab mulle suurepäraline olewat, mister Seligmann.

Seligm. Et seda teada, peaksin ma enne Jussuf=Pashat tundma. Noh, wast on mul see lõbu kahe tunni pärast.

Bernh. Teie kardate?

Hug. Meie oleksime selle noore Garinetti pidanud ametisse wõtma, kui ta ennast meile pakkus. Tema isa oli esimest sorti kangelane.

Seligm. Ja poeg on kaubareisija rewolutsioni asjus! Kui meie ametipakkumised Berlini kindralstaabis tagasi lükati, oleksime meie sõjakuulutamisega pidanud wiiwita-ma! Paraku oliwad mul sel ajal kõhukrambid. Muidu oleks see rumalus sündimata jäänud.

Bernh. (pahaselt). Meie ei ole ometi lapsed!

Seligm. Teie jätate oma wiimasegi wabanduse tarwitamata.

Hug. Nüüd on liiga hilja.

Seligm. See on sona hauakaewajate jaoks. Ei ole ialgi hilja, mister Huggers. (Nokutab jumalagajätmiseks pääga).

Hug. (äraminnes Bernholdile). Wana juut läheb lapsikuks!

Seligm. (Reginaldile). Ma tunnen enese wana ja haige olewat ja ei tea mitte hästi, kas ma weel oma pääd woin usaldada. Ütelge mulle Rixton -

Reg. Mida, mister Seligmann?

Seligm. Tõtt.

Reg. Kas see mitte liiga wiisakuseta ei ole?

Seligm. No ja. Aga minul on selleks õigus: Ma pean Teist nimelt lugu. Seda ei juhtu mulle mitte sagedasti. Mida ootate Teie sellest lahingust?

Reg. Kui Gjüldar waenlase käes on, siis seisawad homme meie telgi ees waenlase wahid.

Seligm. Õige. On aga Gjüldar waenlase käes?

Reg. Päälelounat leidis teda luuraw õhutorpedo weel waba olewat.

Seligm. Ühe tunni eest wõi ühe aastatuhande eest on ükskõik. Ma küsin: Kas on waenlane praegu Gjüldaris? Ja Teie peate mulle wastama.

Reg. Mis Teie pakute mulle wastuse eest?

Seligm. Teie olete mees, Rixton.

Reg. Igatahes olen ma Teie mees, mister Seligmann.

Seligm. Kas saate sellega toime, ühe tunni jooksul Jussuf=Pasha juures olla?

Reg. Mis pean ma temale ütlenema?

Seligm. See seisab siin kinnipitserdatud kirjas. Ma pakun talle selles wiis miljoni dollarit, kui ta siia edasitungib, ilma et ta Gjüldari ära wõtaks. Põgenemiseks pakun ma temale minu enese õhulaewa. Ma wolitan Teid, temale kõike lubama.

Reg. Ja mina?

Seligm. Teie saate ühe miljoni, kui tema nõus on.

Reg. Kohustage ennast kirjalikult!

Seligm. Iga silmapilk on tähtis.

Reg. Mulle mitte tähtsan kui Teie kohustus. (Seligmann kirjutab; Reginald tahab paberiga ära rutata, kui käskjalg sisse tormab).

Käskjalg (karjudes). Waenlane tungib edasi. Tema eelsalgad on juba wõitluseulatuses. (Üleüldine rahutus).

Kindr.ülem. Koik herrad oma kohtadele!

Ottmar (Edithile). Hakkame pääle! Kas ma saan

musu?

Edith. Pääle wõidu! Olge kangelane! (Ottmar ruttab ära, ohwitserid lähewad, aegamööda hakkab päew).

Edith (Reginaldile kõrgi mõnitusega). Ja Teie lähete... kirjutama?

Reg. Saab tore kirjatuikk, olge julge! Uhe kuninganna õnn ja ots! (Tormab minema).

Edith. Mis hääl see on? (Kuuldakse kauget püssipraginat).

Mabel. Lastakse.

Edith. Ma ei tunne mingit püssirohu suitsu! Kole! Kas sa mitte sidumismaterjali hawatute jaoks ära ei ole unustanud? Ma lähen pärast wäljalaatsaretti waatama.

Adjutant (läheneb neile). Kui majesteet ehk ära minna soowiksid...

Edith. Mispärast?

Adjutant. Siin saaks laskmise keskpunkt olema.

Edith. Siis jään ma. Muretsege minu pakid siia. (Telk wõetakse ruttu koost ära, asjad kantakse soldatite poolt ära).

Adjutant. Wõimatu! Pakid on juba tagawäes -!

Edith. Aga sääl sees on ju minu terve lahingutoalet! Teie lähete sõjakohtu ette!

Mabel. Kas sa mitte lahingusse ratsutada ei tahtnud? Hobused on tagawäes. Ruttu siis!

Edith. Sul on õigus, Mabel! (Majesteetlikult adjutandile). Seda sõjawäge tahan ma reformerida! (Ta läheb. Kuuldakse sõja muusikat, nähtakse wäepiiskoppi, kes tagaseinas end kaljurahnu otsa asetab ja kuulissides seiswatele soldatitele jutlust peab).

Wäepiiskopp. Minu wahwad, armsad lapsed! Teie lähete nüüd lahingusse isamaa wabaduse eest. Wõit on kindel. Taewa õnnistus - -

Üks käskjalg (ruttab juurde, tasa piiskopile)

Taganege ruttu järgmise künka päalo! Sääl olete kuulide eest julge. Waenlase suur-tükid lasewad kakssada meetrit kaugemale kui meie omad.

Piiskopp (tasa temale). Pagan wõtku! (Tuleb ruttu kalju otsast maha). Tulge, minu armsad, wahwad lapsed. Selle künka otsast säält näete paremini seda maad, mida Teie wahvus täna ära wõidab. Taewa õnnistus - (Ta läheb, edasikõneldes, kindwalstaabi ülem tuleb paljude ohwitseridega ja Seligmanniga, Bernholdiga ja Huggeriga. Uhtepuhku tulewad ja lähewad käskjalad).

Kindr. ülem (kiikriiga waadates). Wäljamarssimine sünnib laitmata. Wiies ja kuues wäesalk on juba tules.

Bernb. (mõnele herrale). Siin on koht kinematografi-üleswõtete jaoks. Rutake.

Kino-üleswõtja. Meie oleksime seda lahingut New-Yorgis loomulikumalt wõinud teha. Herrad ei seisa sugugi ilusasti. Seda ju ei usta. Publikum peab siis üleswõteteid waleks. (Ohwitseridele). Rohkem erutust, gentlemen, kui ma paluda tohin. Tõstke käed üles! Karjuge! Enam läbisegamini.

Oberst. Kes see hull on?

Kino-üleswõtja. Mina olen kunstnik, mu herra. Mina wotan säält kaljult lahingut üles.

Oberst. Sinna lendawad ju kuulid! Seda ei julge isegi meist mitte keegi.

Kino-üleswõtja (rahulikult). Teie olete ju ka ainult ohwitserid! Aga mina olen .. kunstnik, mu herra! (Ta läheb kalju otsa).

Üks sõnumesaatja (tormab teiste juurde). Herra oberst, kus on wäljatelegraf?

Oberst. Kahetsen, nüüd wõib ainult armeejuhatuse telegrammid saata.

Sõnumesaatja. Ah so... (Tõmbab kirjatasku wälja ja annab taile ühe paberiraha). Telegramm ongi armeejuhatuse asjus.

Oberst. Siis muidugi - Tulge kaasa. (Nad lähewad).

Üks ohwitser (tuleb Reginaldiga). Ektsellens, see ajakirjaniku herra tahtis waenlase juurde ratsutada. Meie pidasime ta wägiwaldselt kinni ja tõime siia.

Kindr. ülem. Mis see tähendab, mister Rixton?

Reg. Ma tahtsin ka waenlase juures asju kuulata, oma sõnumesaatja=kohuste täitmiseks.

Kindralst. Oma kommandi=kohuste täitmiseks pean mina Teid paraku, maha lasta käsima. Kumb meeldib Teile rohkem, kas wäejooksiku wõi salakuulaja nime all? (Käskjalale). Wiieteistkümneminuti jooksul olgu selle herraga asi tehtud.

Reg. (paberossi wäljawõttes, kindralstaabi ülemale). Palun, andke mulle tuld! Nii... tänan! Ehtsellents unustawad ära, et mina mitte Teile alam ei ole.

Kindralst. Teile wõite sõja lõpu järele sõjakohtu otsuse pääle kaewata.

Käskjalg (Reginaldile). Meil on tegemist. Ärge meid kinnipidage.

Seligm. Hää küll, ehtsellents. Mister Rixton talitas ainult minu ülesandel.

Bernh. Mis see tähendab, mister Seligmann?

Hug. Te talitate salaja?

Bernh. (wihaselts). Kas see õige on?

Kindralst. Rahu, mu herrad! Tuleandmine ja Teile tüli - ei saa oma enese sõnastgi aru! (Reginaldile). Ma annan Teile armu, et ajakirjandusele oma poolehoidmisest tunnistust anda, (tasa) mida Teile teated loodetawasti mitte ära ei unusta -

Reg. Mina annan Teile armu, ehtsellents!

Oberst. Majesteet peaks juba Gjüldaris olema!

Üks käskjalg (tuleb rutates). Pahem tiiw wangub.

Kindralst. Just sääl peab kuningas waenlasele seljatagast kallale tungima! Tagawarad ette!

Oberst. Ehtsellents, need on meie wiimased!

Kindralst. See ei tee midagi. Majesteet tormab iga silmapilk Gjüldarist wälja.

Reg. (Seligmannile). Kahju minu miljonist.

Seligm. Selle eest päästsin ma Teile elu.

Reg. Ma oleksin elu ja ühtlasi miljoni pa-

remaks pidanud.

Seligm. Kas Teie ei taha weel kord katsuda?

Reg. Jussuf=Pasha jõuab rutemini meie juurd
kui meie tema juurde.

Seligm. Teie peate sõja kaotatuks?

Reg. Ei, eesialgu ainult lahingu. Meie peame
oma kõige paremate suurtükkidega Danit-
shko mäestiku kitsasteed kaitsma. Siis on
meil vähemalt taganemisetee waba ja me-
rega ühendus.

Seligm. Teid oleksin ma kindraliks pidanud
tegema! Waadake, kui meid ka täna ärawoi-
detakse - riigi rajan ma siiski. Mitte
edewuse pärast - aga seda on äri pärast
tarwis - et teised ja mina mitte usku
minu sisse ei kaotaks. Salomon Seligmann
tahab.

Reg. Teie olete Napoleon.

Seligm. Ja, kohuwähk on mul ka.

(Edith ratsakostümis tuleb Mabeliga ja
adjutantiga).

Bernh. (temale). Sa oled hull. Mis sa siit ot-
sid?

Edith. Ona riiki. Ma olen kuninganna. Siin on
minu koht. Kas siin ühtegi tooli ei ole?

Adjutant. Ei.

Edith. Lahing on halvasti korraldatud. Siin
ei ole isegi sooja wettgi pesemiseks!
Meie aastasajal! Genfi konventsioni pääle
waanata... Kas kuningat näha on? Andke
mulle pikksilm, adjutant! Sää! on Gjüldar,
eks ole?

Adjutant. Täiesti õige. Aga Majesteedist nit-
te jälgegi!

Oberst. Oleks wiinan aeg.

Hug. Mina olin algusest saadik selle Ottmari
wastu! Ja sellejuures on temal paganal
koik meie sekundi-haubitsid.

Edith (Mabelile tasa). See on häbistaw, Mabel.

Mabel. Oota - ta tuleb, ta wõidab.

Reg. (läheneb neile). Niisugusel silmapilgul
oleks isegi surm hiljaksjäämise eest
mitte küllalt mõjuw wabandus.

Mabel. Teie peaksite häbenema nii rääkida, mister Rixton. Kuningas on rohkem väärt, kui kõik teised mehed siin. Tema on haadatus, teie seisate kaitstud kohas ja pilkate.

Edith. Meie täname sind, Mabel. Noh, mister Rixton, kas Teie kirjatükk juba walmis on?

Rixton. Ei, mind peeti kinni.

Edith. Millega?

Reg. Mind taheti maha lasta.

Edith. Soowin Teile õnne.

Reg. Milleks?

Edith. Teie elate ju alles.

Reg. Kas see Teid kurwastab?

Edith. On mulle ütlemata ükstapuha...

Reg. Ütlenata ükstapuha? See on hää. Ükstapuha üksi oleks hälwem olnud.

Oberst (karjudes). Gjüldaris on liikumist märgata.

Hug. See on kuningas!

Seligm. Nüüd ütlete Teie jälle "kuningas." Kui õigel ajal tuldakse, oldakse kuningas.

Edith. Wiimaks ometi! Ma olin juba nii kannatamata nagu oma esimesel pallipidul.

Mabel. Kas kuningas mitte haawatud ei ole?

Adjutant. Ei näe mitte midagi. Ainult tolmu ja auru.

Kindralst. (Bernholdile, Napoleoni tegumõega). Ma soowin herradele õnne: Lahing on wõidetud.

Bernh. Soowige iseenesele õnne. Teie tasu wõidu eest on ometi kolm miljoni.

Hug. Pillamine! Minu juures oli terve tosin kangelasi, kes melle wõidu palju odawalt oleksiwad teinud.

Kindralst. (uhkelt). Mulle on auust küllalt.

Hug. (ruttu). Kuidas? Teie ei nõua tasu?

Kindralst. Arge saage walesti aru, kui ma paluda tohin. Aga kui trustil minu jaoks ehk weel mingisuguseid ülesandeid peaks olema... Et kuningas ikka weel

mitte Gjüldarist wälja ei torma!...
Mabel (hakkab erutatult palwetama). Armas
 Jumal -

Hug. Sekundi-haubitsid on kindlamad.
Kino-üleswõtja. Suurepäraline, preili! Jääge
 sellesse seisakusse!

Edith. Mabel, sa liialdad! (Üks granat lõhkeb.
Hirmus erutus. Järgnew õige ruttu).

Major. Ma olen haawatud.

Staabi-arst. Näidake!

Major (ruttu). Ei, ma lähen parem kohe laatsa-
 retti!

Edith. Püssirohu suits! Tore!

Hug. (tõmbab ülekuue selga). Nüüd ei ole enam
 nonud.

Seligm. (katsub oma pulssi). Nelikümmendwiis.

Bernh. Otsime kaljurünka taga warju!

Edith. Kas warsti weel mõni tuleb?

Adjutant (Bernholdile). Selleks ei ole ma en-
 nast mitte kohustanud! Andke mulle kahe-

kordne palk!

Oberst. Hädäsinal pahemalt tiiwalt!

Kindralst. Ma tahan kommandandiga rääkida!

Apparat siia! (Kõneleb kuulamisetoru kõr-
 wa ääres). Meie ei saa abiwäge saata... Ma

ei saa Teist aru... Ei, oodake kuninga

läbitungimine ära! Pidage vastu! Lähematel

minutitel wabastab ta teid. Mis te ütlete?

"Wäga huwitaw?" Mis see tähendab? Kuidas?

Sää! Jässuf-Pasha? (Wiskab wihaselt kuula-

misetoru ära). Ma olen waenlasega ühenda-

tud!

Adjutant. Ta püüab elektrilaened kinni!

Oberst. Ja parem tiiw? (Wõtab kuulamisetoru
 ja annab signalisid. Waheaeg). Uhtegi was-

tust! Mitte midagi!

Kindralst. Taewane Jumal! Lahing on mokas!

Kuidas woin ma käskida, kui keegi mu käs-

kusid ei kuule?

Adjutant (heitunult). Mis see on? Kas need ei
 ole mitte waenlase lipud Gjüldaris?

Kindralst. Nõdrameelne! (Kisub tema käest
 pikksilma ära, waatab sisse, pikksilm kukub

tal peost). Need on waenlase lipud! (Tarretuse waheaeg, siis üleüldine segadus).

Edith. Kus on siis kuningas?

Adjutant. Meie oleme kadunud!

Uks ohwitser. Waenlase tagawarawäed on Gjüldaris!

Mabel (enese ette palwetades). Kui ta ainult elaks, ainult elaks...

Hug. Kuningas on wangis!

Bernh. Ei ole ühtegi kuningat enam olemas! Ainult üks mister Laraga, keda ma kahjuks mitte wälja ei ole wisanud.

Kino-üleswõtja. Tore! Pilt saab suurepäraline!

Bernh. Kõige selle juures olete ainult Teie süüdi, Seligmann.

Hug. Teie olete meid sisse wedanud!

Seligm. Ja, Teie lähete wist küll hukka. Mina mitte.

Ohwitser. Miks olen mina siin? Ma sain ometi Pittsburgi rahuleegioni presidendina nii ilusat palka!

Käskjalg. Mõll Mjela ja Gjüldari wahel läheb elawaks!

Reg. Näidake! O, see on ju -

Koik. Mis?... Mis siis on?

Reg. Meie ratsawägi. Kuninga lipp... Majesteet on Gjüldaris ja on oma kaardiwäega läbi murdnud.

Hug. Sekundi-haubitsid! Ma teadsin seda ju! Aga siis peaksiwad waenlased ju põgene-ma?

Reg. Meie suurtükiwäest ei näe ma mitte midagi! Waenlane laseb ühtepuhku! Meie omad ei aja mitte taga, waid neid aetakse taga.

Adjutant. See on kuninga ratsawäe läbimurdmine keskelt läbi waenlaste tagawarawägede.

Mabel (heitunult). Edith, ta wõib iga silmapilk surra!

Edith. Nagu kangelane!... Must wärw sünnib mulle wäga hästi, sa tead.

Adjutant. Ta on juba üsna Mjela lähedal! Ta on pääsnud!

Bernh. Tema! Aga meie raha!

Käskjalg. See on imestamise vääriiline! Sõja ajaloo üks kõige suurematest tegudest.

Reg. See on ainult luhta läinud enesetapmine. Kellele niisugusest kangelasemeelest kasu on? Mina aga, armas preili Edith, olen sõjawäe päästnud.

Edith. See on teist väga kena -

Reg. (tasa). Kuna kuninglikust auust nii kui nii midagi välja ei tule, siis põgenege häbi eest ja pistke minuga otsekohe plehku.

Edith. Teie ei armasta mind ju?

Reg. Ma ei tea seda veel nii kindlasti. Ma usun koguni... Päälegi võiks see ju aja-
jooksul paraneda.

Edith. Aga ka mina ei armasta Teid.

Reg. Selles eksite Teie.

Kindralst. Majesteet on teel siia poole.

Edith. Nüüd on kuningas kangelane ja peab oma tasu saama.

Reg. Loorberiga?

Edith. Paremaga.

Reg. Otsekohe?

Edith. Otsekohe. Siis on see ka kangelasekohane.

Reg. Ah... (Poolwaljult enesele). Niikaugemale ei tohi asi minna. Ma pean Jussufi juurde... ta peab mõlemad lahutama, peab võitma.

Käskjalg. Wacnlane tungib aegamööda edasi.

Seligm. Mina lähen Daritshko kitsastele pääle! Ma ei ole siin midagi enam kaotanud. Pääle lahingu, muidugi. (Tasa Rixtonale). Teil on veel minu kiri - kas tahate ennast wangi wõtta lasta?

Reg. Siis peaks Jussuf-Pashale uusi ettepanekuid tegema. Ta peaks nii meeletu olema et meile Daritshko kitsastele järgi tulla -

Seligm. Ja muidugi. Seda ma soowiksin. Aga

niisugust hullumeelsust nõuda on palju.
Reg. Kui temale palju pakutakse... Kindluseta
 on see siiski. Ta on barbarlane.

Seligm. Kuidas Teie alati minu mõtetest aru
 saate?

Reg. Minu sees olete nimelt ka Teie.

Seligm. Teie võiksite mulle ju kardetawaks
 saada.

Reg. Ma ei ole mitte Teie waenlane.

Seligm. Ikka öldakse oma eelkäija waenlane.

Sellepärast räägin mina parem ise Jussuf-
 Pashaga. (Läheb).

Reg. (enesele). Hää küll - aga enne kõnelen
 mina temaga. Väike ei tohi mitte kuningas-
 prouaks saada.

Käskjalg (karjudes). Kuningas!

Ottmar (tuleb mone ohwitseriga, tolmuga kae-
 tud, käiss katki rebitud ja käewarre ümber
 side). Käskige rüttu taganeda, ektsellents!

Nüüd oleme veel poolest saadik korras!

Ohwitserid (läbisege). Majesteet! See julgus!...

Niisugune wahus!... Kangelasetegu!

Kindralst. Mis oli Gjüldaris?

Ottmar. Waenlane. (Reginaldile). Teil oli õi-
 gus - Teist paab minu ministerpresident
 saana.

Reg. Kui Teie enne kuningaks saate...

Ottmar. Meie üllatasime waenlast - Ta pidas
 meid palju tugowanaks ja oli päris sega-
 ne. Ma annan muidugi suurtükiwäele käsu
 laskma hakata, et tema kaitse all waenla-
 se seisukoha päälle torni jooksta. Mul on
 hää käskida - sekundi-haubitsid ei lähe
 lahti.

Kindralst. Mis?

Hug. Koige paremate omadustega süsten!

Ottmar. Need võiwad tal ka olla - ainult
 lahti ei lähe nad! Mu herrad, see oli üks
 silmapilk. Põgenemine ka mitte enam wõi-
 malik, waenlase suurtükiwägi oleks meid
 ärapäuhkinud! Ainukene võimalus oli ratsa-
 wäe kallale tungimine, enne kui waenlane

- oma suurtükid meie pääle juhhib.
- Kindralst. Wäga õige, Majesteet.
- Ottmar (naiwselt). Kas mul ei ole õigus, ekt-sellents - ? Nii siis nelja, et meie laskeulatuse alt wälja saane! Meie kihutame nagu kuradid - inimene elab ometi hää neelega, eks ole? Ratsutame kõik põrnu, mis ette juhtub. Wiimasel minutil lan-geb just meie selja taga üks suurtüki-kuul. Kui waenlane kaksikümmend sekundit waren walmis saab, siis wõime meie oma riismeid Gjüldaris kokkuotsida.
- Üks ohwitser. See on Jumala sõrm.
- Reg. See on waenlase suurtükiwäe aeglane olek.
- Üks käskjalg (ruttab juurde). Ka waenlase pa-rem tiiw tungib pääle. Mis käsewad ekt-sellents?
- Kindralst. Daritshko kitsastee ümber kogu-mist. (Käskjalg minema). Ma seadin kohe päewakäsu sojawäele kokku.
- Bernh. Wäepiiskopp peab kuninga wahwuse üle jutluse pidama.
- Hug. Ja neid sekundi-haubitsid oleme meie patenterinud. Kahju ilusast reklamest! (Tuleandmine lähleb tugeramaks).
- Ottmar (Edithile). Kuidas on minu musuga?
- Edith (suudleb teda). Säh!... Kas kõik kange-lased nii määrdinud on?
- Reg. Ma pean seda praegusel silnapilgul kom-bewastaseks.
- Bernh. Igatahes peate sellest telegraferima!
- Kino-üleswõtja (Edithile). Palun weelkord ja pikemalt. Uleswõte ei ole õnnestanud.
- Edith (suudleb Ottmari weelkord ja pikemalt). Kas nii hää on?
- Kino-üleswõtja ja Ottmar. Ja. Tänan. (Üks gra-nat lõhkeb, segadus, karjumine, põgenemine).
- Kino-üleswõtja (langedes). Ma olen haawatud! (Abilisele). Tehke põgenemise üleswõte! (Sureb).
- Kindralst. Daritshko kitsasteole! (Kõik rut-tawad ära).

Ottmar (äraminnes seismajääwale Reginaldile)

Tulge oneti!

Reg. Ma waatan parem waenlast lähedalt.

(Püssipaugud, granadid kukuwad. Suits. See tiheneb hallideks pilwedeks, mis näitelawa ärawarjawad. Uhe minutiline waheaeg, mille jooksul pilwede taga müra kuuldaakse ja granatide lõhkemist selgusetat nähtakse. Siis läheb näitelawa jälle walgeks - on näha waenlase kindralstaabitelk, nagu waatuse alguseski. On õhtu).

Jussuf (monele wangiwoetud ohwitserile ja Reginaldile, kes tema ees seisawad). Teie olete roowlite salk, mitte waenlased! Ma woiksin Teid mahalasta käskida!

Major (hädaldab). Armu!

Jussuf (oma meestele). Ja nendega tahtsiwad nad, meid woita! Kes sina oled, mees?

Major. Oigusepärast elukinnituse agent. Aga sest et ma ennast Portugali tagawaraleitnandi ütlesin olewat, pandi mind majoriks. Ma ei ole tõesti mitte woidelnud, ma ei oskagi lasta. Armu, ektsellents, mul on naene -

Jussuf. Mul on üheksa naist. Kas see on põhjus mitte surra? (Soldatitele). Kas wangi-dele midagi ei tehtud?

Uks soldat. Nendega käidakse kõikidega väga hästi ümber. Ainult kolmel loigati kogemata kõrwad ära.

Jussuf. Kas me kristlased oleme? Süüdlased poodakse üles! (Tasa). Sa annad neile kahekordse palga. Lase nende asemel teised üles puua, kes endise sultani armualused oliwad. Europlased peawad kõla ilma saatma, kui haritud neie oleme. Nii on kõik rahul.

Soldat. Sinu tarkus sätendab heledamini kui taewa tähed ja ujutab mere üle.

Jussuf (wangidele). Minge, ma annan Teile armu, Teie ei ole mitte waenlased, keda ma kartma peaksin. (Wangid tänawad suure liigutusega).

Major. Kas mina ei wõiks siia jääda?

Jussuf. Sina tahad meiega koos wõidelda?

Major. Jumal hoidku! Aga wististi ei ole mõned Teie ohwitserid weel oma elu ärakinnitanud. Niisuguse hädaahtliku ameti juures! Wõib olla, et ektsellents isegi weel mitte? - - Minu seltsil on kõige suurem tagawarakapital ja ta pakub kõige paremaid tingimisi. Siin on prospekt. (Annab selle Jussufile). Meie maksame selle järelle -

Jussuf. Kihutage need kaabakud minema! (Nad wiidakse ära).

Reg. Mina ei ole mitte wang. Mina tulin wabatahtlikult Teie juurde. Mul on ektsellent-siga rääkida.

Jussuf. Nii siis ülejooksik? Siis peab sinuga ka iseäraliselt ümberkäina ja sind üksi maha laskma.

Reg. Ma ei taha mingisugust eesõigust. Ma tulin Sinu juurde -

Jussuf. Sina? - mis sul meelde tuleb?

Reg. Sina sinatad mind ju ka. Mul ei tule küll meelde, nissugusel juhtumisel - ?

Jussuf. Kes Teie olete?

Reg. Kaupmees waledega.

Jussuf. Kindlasti hää äri! Mis see tähendab?

Reg. Ma olen ajakirjanik.

Jussuf(wäga wiisakalt). Minu aeg on paraku wäga napp.

Reg. Ka minu oma. Ma pean weel Daritshko kitsastele tagasi minema. Siiski tulin ma, sest et asi Teie ektsellentsi kohta wäga suure tähtsusega on.

Jussuf(uskmatalt). Minu kohta? Jutt wõiks siis küll usutlenisekäigust olla!

Reg. Eä - waid wõimalusest, seda sõda kahekümmenelja tunniga lõpetada.

Jussuf. Teie annate mulle siis oma ausõna: Mitte usutlemine!

Reg. Ma ei anna ialgi oma ausõna. Aga ma pean teda alati.

Jussuf(saatkonnale). Jätke meid üksi!

(Saatkond ära).

Reg. (ennast esiteledes). Rixton, New-York
Starilt.

Jussuf (elawalt). New-Yorgist! Ma olin sääl
sojawae-attaché. (Ohales). Sääl oli Globe-
teatris wäike tantsija, miss Plaryll -

Reg. Maud tedretäpiga!

Jussuf. Usna õige. Teie tunnete teda ka? Rôô-
mustab mind wäga. (Raputab Reginaldi
kätt). Kuidas mu kallikese käsi käib? Ah,
meid lahutati üksteisest.

Reg. Ta katsub oma lahkumisewalu uimastada.

Jussuf. Loodetawasti läheb see tal korda.

Reg. Teie tänane wõit, eks sellents -

Jussuf (unistades). Tal on nii sinised sil-
mad. Ei ole midagi sinisemat kusgil ole-
mas.

Reg. (kärstitult, kôwemini). Teie tänane wõit,
eks sellents -

Jussuf (ehmatades). Pst! (Tôuseb üles ja waa-
tab telgi seinte taga). Imelik - mitte
keegi ei kuulata. Nähtawasti arwawad
nuuskurid, et see ainult usutlõmine on. Ja
see on neile liiga igaw.

Reg. Missugused nuuskurid?

Jussuf. Minu kindralstaab. Komitee laseb mind
muidugi walwata. Ja igal üksikul liikmel
on teise üle walwamiseks salakuulajad.
Mister Rixton, minu seisukord on mee-
leheitlik.

Reg. Aga meie lüüasaamise järele?

Jussuf. On ta wõel meeleheitlikum. Minu õnne
ei anta mulle mitte andeks. Komitee on
wäga karé. Mind lastakse kord maha ja ma
ei saa selle üle imestadagi.

Reg. Aga miks Te siis wäeülomaks hakkasite,
kui Te seda ette nägite?

Jussuf. Ma pidin wastutõrkumine oleks riigi-
äraandmine oinud.

Reg. Aga kas Te pidite siis ka lahingu wõit-
ma?

Jussuf. Muidugi. Muidu oleks mind kui äraand-
jat mahalastud.

Reg. Walitsemisesüsteem Teie pool on weidi ühetooniline.

Jussuf. Inshallah.

Reg. Seligmann tuleb paari silmapilgu pärast Teie juurde. Wõtke ta wangi - ja sõda on lõpetatud.

Jussuf. Mina olen lihtne inimene, mister Rixton - soldat - ma ei karda mitte midagi maailna pääl - ainult Seligmanni. Tema on liiga suur. Tema võib meie isamaalased äraosta, ühe komitee äraosta, kõik komiteed. See on kõige rikkam mees maailma pääl - tema isik on püha.

Reg. Hoidke teda ainult kaks päewa kinni ja Thrakia wägi on laiali.

Jussuf. Kas Teie teda nii wäga wihkate?

Reg. Ei. Aga ma ei taha mitte, et see Laraga kuningaks saab. Ka minul on sääl oma Maud.

Jussuf. So... Armastus teeb Teid hulluks, ma tunnen seda! Seligmannisse puutuda! Kuhu tema eest pääseda? Kõik on tema oma, laewad, raudteed, linnad, õhuristlejad, inimesed - ma lähen häämeelega kartatähitud - aga seda! Igalpool see nägemata, üliwägew waenlane.

Reg. Teie olete kangeline - Teie mälestus saab suremata olema.

Jussuf. Ja... võib olla... See ei ole mitte surematus, mis mulle sümpatlik on. Parema jooksen, ma homme Daritshko kitsaste pääle tormi.

Reg. See on kindel surm.

Jussuf. Aga ma suren hää meelega, nagu ma kui soldat harjunud olen. (Awab kapi). Mis Te siin näete?

Reg. Mitte midagi.

Jussuf. See on meie sõjakassa. Ülehomme ei ole meil raha ega toidunõuna, ja minu sõjawägi peab koost lagunema. Iga tund ootan ma raha ja moonu. Aga moonamuretseja tahab enesele uut paleed ehitada.

Reg. Kuhu jääb siis Teie walitsusesüsteem? Kuul? Wõllas?

Jussuf. Tema ja wõllas? Ta annaks ise puud selle jaoks. Sellepärast pean ma homme tormi jooksuma... Päälegi - wast woidame neie. Teie kindralstaab on ju nõnda oskama, nagu saaks ta selle eest maksu.

Reg. Ta saab ka maksu!

Jussuf. Need õnnelikud!... Kas kitsasteel sekundi-haubitsid on?

Reg. Ei, kõik ja koigeparemad suurtükid!

Jussuf. Mister Rixton, ma pean Teist väga lugu. Aga ma lasen Teid ülespuua, kui Te mulle praegu waletsite.

Reg. Saab mulle lõbuks olema!

Ordonnants (astub sisse). Ekstsellents, telegramm (kummardab sügawasti) Komitee poolt! (Annab selle kätte).

Jussuf (loeb). Kas see lubatud saadetus päralt on jõudnud?

Ordonnants. Teie käsu pääle, ekstsellents.

Jussuf. Kutsuge intendant siia! (Ordonnants ära). Waadake ise, Rixton!

Reg. (loeb). "Rahwuswaheline wahesobitus tungiw. Sain ainult ühe päewa edasilükata. Oleme lubanud, seni ühtegi otsustamist katsuda. Lööge otsekohe waenlane rusukd. Seda telegrammi ei ole Teie mitte saanud. Raha ja moon jõuab ühtlasi kohale." (Intendant astub sisse).

Jussuf. Kas saadetus wastu wõetud?

Intendant. Teie käsu pääle, ekstsellents. Moonnast saadeti ainult pool. Mulle kirjutati, et neie wägede wapruse juures juba pool wäge peaks langenud olema.

Jussuf. Kuidas riis on?

Inten. Ei ole halb segu. Waewalt pool liiwa.

Jussuf. Minge! (Intendant ära). Nii siis, see peab olema - homme langen ma tormijooksul kitsastee pääle.

Reg. Ja Maud?

Jussuf. Wiige talle minu wiimsed terwitused! Utelge talle, ta jäägu mulle truuks nagu seni.

Ordonnants (sisseastudes). Üks waenlase par-

lamentär ülesannetega ekstsellentsi jaoks.

Jussuf (Rixtonile). Oh häda! (Ordonnantsilo).
Astugu sisse. (Ordonnants ära, kohe päaleselle astub Ottmar sisse. Umber pää köidetud rätik teeb teda tundmataks).

Reg. (enesele). Ottmar siin? Mitte teina juures? See rahustab mind. (Tasa Jussufile).
Mul on piinlik, kui keegi meie omadest mind siin näeb.

Jussuf. Oodake kõrval! Waadake, et keegi ei luura! Pääle Teie enese muidugi! (Reginald ära). Teie olete haawatud?

Ottmar. Läbimurdmisel Gjöldari juures.

Jussuf. Ma ei ole kunagi suuremat hullustamist näinud.

Ottmar. Aga tore oli ta siiski.

Jussuf. Ütelge oma kuningale, et ta igal ohwitserieksamil läbikukkuks!

Ottmar. Ma ütlen talle edasi.

Jussuf. Mis Te mulle toote?

Ottmar. Mind ennast.

Jussuf. See on vähe. Kes Teie siis olete?

Ottmar (lökkab südeme kõrvale). Meie oleme ükssteist täna juba häinud... Gjöldari juures.

Jussuf (rahulikult). Palun, wõtke istet, kõrgus!
Ma tänan Teid tutwakssaamise auu eest.
Niisugune sõjakanangelane.

Ottmar (naerdes) - Kas aga igal ohwitserieksamil lendama peaks!

Jussuf. Ka. See ei räägi ju teisele wastu. Teie wägitegu -

Ottmar. Ah mis! Löödud oleme siiski!

Jussuf. Kas Te tõesti arwate? (Ohates). Seda ma ootasin.

Ottmar. Ekstsellents ei paista sugugi rõõmus olevat. Niisugune wõit.

Jussuf (suggererides). Oh palun, wõit oli täiesti Teie pool. Teie läbimurdmine -

Ottmar. Ennast sain na päästa. Nüüd pean ma aga ikkagi tulema. See on kibe küllalt. Ma annan ennast wangi.

Jussuf (ahastades). Ei!

Ottmar (vihaseelt). Ja!... Mis ma siis veel woin pääle hakata?

Jussuf (meeletult). Olge wait! (Hirmunult käsa meelekohtade wastu surudes, edasi tagasi jookstes, poolwaljuit). Niisugune woit - see on minu hukatus! Koik on kadedad! Nadir saab üttema, et ma woinuwalitsejaks tahan hakata. Hussein kaebab minu pääle. Mind poodakse üles. (Ottmari ette seisma jäädes ja jalaga tampides). Koik Teie pärast!

Ottmar (heitunult). Mis Teil siis on, ekstsellents? Teie peaksite ometi rõõmus olema.

Jussuf. Oo, ma olen wäga rõõmus - seda Te näete ometi!... Kas Teie tunnete "Isanaalist komiteed?" Islami kaitsmise komiteed? Kaldaa patriotide komiteed? Mohamedi habemekarwade komiteed? Ja - -

Ottmar. Ei, ei! Aga mis - ?

Jussuf. Koigile neile komiteedele saan ma kahtlaseks! Koik need komiteed tapawad mu ära! Selles olete Teie süüdi! Mis Teie siis õige tahate? Teie tulete siia ja selatate, et Teie kuningas olete, ja siis jooksete kohe ära! Häbenege!

Ottmar. Teie, kas teate, nüüd on juba küllalt! Seda ei lase ma enesele mitte pakkuda! Kas Teie siis usute, et see mulle löbu teeb, nõnda Teie juurde tulla? Aga kas Te minu sõjawäge tunnete? Ei? Siis ärge rääkige! Koik jookseb laiali, sõinab ja warastab!

Jussuf. See ei ole Teist ilus, et Teie niiviisi oma sõjawäge üle kõnelete?

Ottmar. Ja, aga see on tõsi! Ainult kokkujooksnud pötsised ja argpüksid. See ei ole mitte seltskond, mis minu jaoks kõlab! Mul on sellest isu täis siamaani - kuningas olla niisuguse rämpsjuures! Ja kui sellest vähemalt midagi kasu oleks; weel üks lahing, Jumala nimel! Aga see on lootuseta, ma ei saa surnute eest

enam wastutust kanda. Näeb ju imelik wäl-
ja, niisugune inimene, kellel pää otsast
ära on kistud.

Jussuf (haarab oma pääst kinni). Muidugi -
see on hirmus - aga kui soldat -

Ottmar. Ah ja, see wõiks lõbu olla! Minu enese
pärast ei ole midagi! Minule meeldis täna
päris hästi. Alguses ütlesin ma enesele
küll: "Need inimesed sääl surewad sinu
pärast. Aga kes sina õige oled?" Aga sel-
lega harjub warsti ära. Ainult sel peab
ometi notet olema. Aga kui ma asja nüüd
edasi ajaksin, oleksin ma enese meelest
nagu mortzukas. Sähke, wõtke minu nõök.

Jussuf. Mis ma siis sellega pean tegema? Mina
ei wota teda mitte. Täna Jumalat, et mi-
na Teie eest moistuse alal hoian!

Ottmar. Ah! Siis pööran ma Teie sultani poo-
le! Ma tahan õige näha, kas mind tõesti ei
lasta ennast wangi anda! Mind ei saa ome-
ti sõjale sundida.

Jussuf. Kas Te Kaldää keelt oskate?

Ottmar. Ei!

Jussuf. Hää küll... Waadake, siin on käsk minu
walitsuselt, mis mulle ülesandeks teeb
Teid, kui ma Teid kätte saan, nagu mäs-
sajet maha lasta.

Ottmar. Pagan wotku... Kas Te nõnda teist
käsku ei woi saada? Ma ei tahaks nimelt
mitte häameelega, et mind maha lastakse.

Jussuf. Kahetsen. - Ma olen, nagu Te näete,
Teie elu päästnud. Aga nüüd minge ruttu
jälle tagasi oma wäe juurde. (Kõidab tal-
le mööga ümber). Nii... Tegi mulle suurt
roomu. (Tahab teda wälja torjuda).

Ottmar. Ah ei! Ma ei lähe enam nende narakate
juurde Baritschko kitsastele tagasi. Las-
ke mind maha, Junala ninel! Ei ole minust
niikuinii kahju. Kes teab, kas ma muidu
ausat surma suren! Minust ikkagi kuningat
ei saa. Selleks peab küll midagi suurepä-
ralist olema!

Jussuf. Aga ei - Teie olete selleks just ko-

hane. Teie kannatate praegu ainult närwi-
nõrkuse hoo all. Teie olite täna liiga
wahwa. Saja aasta järele saavad koolilap-
sed Teie läbimurdmise üle Gjüldarist
Mjelani lugema.

Ottmar. Oh Jumal, see saab poistel ainult
igaw olema.

Käskjalg (astub sisse). Mister Salomon Selig-
mann on ilmunud ja tahab ekstsellentsiga
rääkida

Jussuf (kaheldes). Siis oneti... Ta tuleb...
Nüüd... see on minu olu kõige suurem sil-
mapilk.

Ottmar. Ekstsellents, kuhu pean ma - ?

Jussuf (põlglikult). O, Teie võite minna wõi
jääda, tagasiastuda wõi wõita, see on kõik
nüüd korwaline asi. Mul on Seligmann.

Seligm. (astub sisse). Teil on külaline, Jus-
suf Pasha? Ma pean aga Teiega üksi rääki-
ma. (Ta waatleb Ottmari). Teie haaw on ju
käewarres. Majesteet! Minge seniks wälja
ja ajage Rixtoniga juttu -

Jussuf. Miks Te arwate - ?

Seligm. Ma ei arwa ialgi. Ma tean alati.

Ottmar (kohmetult). Ja, aga - mis siis on? Ma
ei tea ju veel mitte, kas -

Jussuf. Pärast! (Surub teda uksest paremat
kätt wälja).

Seligm. (istub). Wastanud olen ma! Kui mitte
lahingutega harjunud ei ole. Sõäl on kõik
nii awalik, nii kärarikas - seda mina ei
salli... Kas Teie olete inimene, kellega
woib kõnelda, Pasha?

Jussuf (aruseamata). Teie kõnelete ju minuga,
mister Seligmann.

Seligm. Teie teate muidugi, et Teie asi kadu-
nud on?

Jussuf. Kadunud? Ei. Nüüd otsustatakse tä ära.

Seligm. Ma wiisin rahwuswahelise omandamise
läbi. Wõidud on päris üleliigsed. Mispä-
rast tahate Teie siis veel wõita?

Jussuf. Et oma isamaad kaitsta.

Seligm. Teil ei ole ju raha ega moona.

Jussuf. Teie eksite. Praegu saadeti mulle mõlemat.

Seligm. Siis oleks meenamuretseja mind petnud. Ja muidu on ta ometi ustaw inimene, minu tõsine ärisõber. Wähemalt on ta aga Teile minu poolt saadetud riisi andnud, mis kõhutulekatku sünnitab.

Jussuf. (jahmatades). Tõepoolest on juba juhtumisi ette tulnud... Herra... Teie olete kurat!

Seligm. Ainult ärimees. Tehtakse, mis wõidakse. Aga wõidakse koike.

Jussuf. Nüüd ei kõhkle ma enam. Kui Teie salakawolalt minu waesed soldatid ära kihwitate, siis oleks minu poolt kuritegu weel wiiwitada. Ma wotan Teid wangi, mister Seligmann.

Seligm. (rahulikult). Seda ma arwasin, et Teie seda kõigepääält katsute. See on nimelt see koige rumalam.

Jussuf. Ei, see on rahu ja wõit.

Seligm. Arwate? Mina ei ole ju mitte Teie? Kui mina kolme tunni jooksul mitte kitsasteel tagasi ei ole, siis on minu mees- tel ülesandeks Teid ja Teie maad otsekohe arahawitada. Ükski kaupmees terwes maailmas ei osta enam Teie kaupa, ükski aurulaew ei sõida Teie sadamasse, ükski raudteewagun ei puutu Teie pinnale. Kahaksa päewa jooksul olete Teie nalga surnud.

Jussuf. Arge äritage mind. Teie ei ole parlamentär. Ma woin Teid mahalasta käskida.

Seligm. Noh... ja...?

Jussuf. Ja...?

Seligm. Kuidas kuu pärast olen ma niikuinii juba surnud kõhuwähja kätte. Aga kui ma täna suren, mis on Teil sellest kasu? Minu raha elab -

Jussuf. Katses maksaks teha.

Seligm. Katsuge!... Aga see ei ole Teie poolt mitte tark. Teie häwitate ennast - ja mina oleksin Teid õnnelikuks teinud.

Jussuf. Teie?

Seligm. Ja... Homme jooksete ilusasti kitsas-
tee pääle tormi, rohkem ma ei taha ja
siis... Kahe tunni tee siit eemal on minu
õhulaew. Sää! sees leiata kolm miljoni
dollarit. Ja neljakümnekaheksa tunni
jooksul olete tema pääl New-Yorki lenda-
nud.

Jussuf. See on alatu ettepanek! Teie tahate
mind osta, mind, ühte kangelast!

Seligm. Kui Teie seda ei oleks, ei hakkaks ma
Teid ju ostma.

Jussuf. Siis olgu Teil teada, et asju ja ini-
mesi on, keda osta ei saa.

Seligm. Te olete edew pasha. See on halb oma-
dus. Teie arwate nüüd, et Te suur olete.
Aga Teie olete ainult runal. Kellele too-
te Te kasu, kui Te mitte New-Yorki ei
sõida? Oma isamaale? Ma woin Teid homme
ametist tagandada wõi rewolutsioni teha
lasta. Teie allajäämine on siis kindel -
aga kui Te tahate, wõite Teie sää!juures
rikkaks saada. On imelik, kuidas igas as-
jas raha on.

Jussuf. Ja häbi. Ma tahan oma isamaad päästa.
Mina pean Teid kinni. Andke käsk otsekohe
rahu teha wõi - Teie surote weel selsa-
nal ool.

Seligm. (naeratades). Waadake seda sõrnust
siin! See on ainuke ehteasi, mida mul on.
Kas teate, mispärast? Sää! sees on Cyan
kali. Hädakorraks, teate. Kui wast mõni...
kangelane tahab aratappa ühte wanat, hai-
get juuti... Ma joon ta ära, kui Teie ta-
hate. Aga muidu teen ma, mis mina tahan.
Siis lendab Teie isamaa õhku ja Teie ja
maailm.

Jussuf. Teie tahate mind hirmutada?

Seligm. Kas ma seda woin? Teie olete ju kan-
gelane. Aga andke mulle klaas piima.

Jussuf. (hüüab wälja). Käskjalg, klaas piima!

(Häätahtliselt). Kas Teie siis midagi
muud toitu wõtta ei tohi? (Seligmann no-

kutab kurvalt pään). Kas Teie vähemalt piimaga riisi ei soovi?

Seligm. Sellest riisist, mis mina saatsin? Täna. (Käskialg toob piima ja läheb). Hää on see, kui alles noor oldakse nagu Teie ja elu weel ees on ja raha.

Jussuf. Ärge seda ettepanekut korrake!

Seligm. Muidugi kordan ma teda - kuni Teie ta vastu wotate.

Jussuf. Siin on tint ja paber! Kirjutage oma nõudmistest tagasiastumisele alla, muidu-

Seligm. Tapate mind ära, ma tean juba. Selle paberitükikesega arwate Teie oma maa päästnud olewat. Aga meil on ometi raha! Mis aitab Teile see sedel? Tuleb paari kuu pärast nimelt jälle sõda. Kes otsa saawad, nende inimeste mõrtsukas olete Teie. Teil on kalk südameetunnistus, Jussuf Pasha.

Jussuf. Minul? Aga mina soowin ju kõigeparemat.

Seligm. Ei - kõigeparemat soowin mina. Mida näete Teie siin maal? Kiwiurtsikud, inimesed nagu loomad, kurjad, nälginud, rumalad. Wiiekümne aasta järele on siin nurmed, kõik haritud, kõige parema süsteemi järele. Mul on ka masinaid, wabrikuid ja linnaid. - Kõike on mul, kõike teen mina. Inimesed saawad siis puhtad olema ja neil saawad ilusad riided olema ja teatrid ja muuseumid ja muud niisugused mänguasjad. Mina olen häättegija, waadake.

Reg. (astub sisse). Ja - waletaja, mister Seligmann. (Jussufile). Teie olete oma elu kõige hirmsamas hädaohus, ekstsellents - mina tahan Teid päästa.

Seligm. (rahulikult naeratades). Päril hästi teete Teie seda, Rixton!

Reg. Teil on nüüd Seligmann käes, teie isemaa saatus, ja, terve maailma saatus. Ei ole üleüldse mitte midagi, mis teil praegu käes ei ole.

Jussuf. Seda wastutust! Kõik see on nii kee-

ruline. Mu pää!

Reg. Käige parem oma südame järele - see on kindlam. Selle mehe süid süäl on, kui ausad, waprad mehed nagu Teie mitte midagi ei maksa ja ausad, waprad rahwad hukka peawad saama. Teie, minewiku koige suurem kangelane, wõite nüüd seda meest ära wõita, kes ka tulewikku tahab ära häwitada.

Seligm. Kas mina siis tema käes olen? Mind ei saa kätte. Mina olen ju oma raha sees. Hukkate Teie mind ära, siis olete iseene-se ja oma rahwa ära hukanud. Nüüd kardate Teie ühte komiteed - siis saab terve maailm Teile olema üks komitee! Mitte süüa ei saa Teie wõima ega magada mitte ja mitte ükski üksildus ei saa Teile üksik küllalt olema! Mitte karjuda ei saa Teie julgema ja saate ära lämbuma häda-ohu käes.

Reg. Teie ei ole oma kinniwõtmise pääle kindlasti mitte ettewalmistatud. Teie olete liiga odow!

Jussuf (edasi-tagasi jookswes ja käsa meelekohitadele wäljutades). Mina -

Reg. Käidas tõhite te uskuda, et üks Jussuf Pasha autuks saab?

Seligm. Arge teda haawake! Ta tahab oma maad päästa ja iseennast.

Jussuf. Ma tahan -

Reg. (wahelo rääkides Seligmannile). Teie kuuléte, ta tahab inimesesugu tena wacnlase käest päästa. Ta tahab kuulsust.

Seligm. (Reginaldile). Ma annan talle ju kuulsuse. Ta saab meie juures kindraliks, juhüb trusti sõdasid, saab surenataks.

Jussuf. Ma lähen hulluks. . .!

Reg. (Seligmannile). Asjata püüate Teie seda selget waimu segaseks teha! Ta teab, nis ta järeltulwale põlwele wõlgneb!

Jussuf. Ja, järeltulwale põlwele! Tal on õigus!

Seligm. (teeb nagu tahaks ta ennast ära kihwtitada). Nüüd saan mina kangelane

olena!

Jussuf (haarab tema käest kinni). Tont wõtku, on Teil rutt -

Reg. Laske teda - see on kindlasti ainult mõni kõhu lahtitegemise rohi.

Seligm. Kas tahate teda katsuda, Rixton?

Jussuf. See oleks Jumala otsus - kellel Teist mõlematest õigus on. (Reginald waatab Seligmannile otsa, teeb liigutuse, nagu tahaks ta kihwti juua; Seligmann tõmbab ruttu sormuse tagasi).

Seligm. Ei, Teist oleks siiski kahju.

Jussuf. Mis ma ka teen, on halb. Nii wõi nii - ma saadan enese ja oma naa hukka.

Seligm. Kuidas nii? Teie täidate käsku, jooksete kitsastele pääle tormi, kui Te kitsaste sees olete, annate Teie alla, mitte üks mees ei lange. Maa haritakse meie poolt ja saab rahul olema. Ja Teie lendate New-Yorki olete kindlas warjupaigas, rikas ja hakkate ometi kord elama! Kas siis waene inimene elab?

Jussuf (enesele). Maud -

Reg. Ja Jussuf Pasha saab ühe äraandja nimi olena. Näppudega saab igauks tema pääle näitama -

Seligm. Ja saab ütlena: see on üks rikas, õnnelik ja kuulus mees!

Reg. See häbi -

Jussuf. Siis jätke ometi kord järele ja ärge segage ennast minu asjadesse. See on häbenatus!

Seligm. Käsi, pasha! Teist saab minu sõjawäeline kompanjon! (Jussuf kahtleb silmapilk, siis wõtab ta käe vastu). Ärge sellest midagi hoolige, Rixton! On üsna hää, kui noored inimesed oma jõudu katsuvad. Ei alga igauks kehe nagu Seligmann. Aga sellest, et Teist minu järeltulija saaks, ei saa siiski midagi. (Jussuf file). Wõtke seniks tema kinni, kuni kõik korras on. Pliiatsi, sulapääd, paberi ja raha peab ta enne ära andma.

Jussuf (hüüab). Käskjalg - ! (Kui ohwitser sisse astub). See herra wiidakse koige waljuma wahi alla.

Reg. Ekstsellents -

Jussuf (tõmbab rewolwri). Ühe sõna tohite rääkida. Teise juures olete surnukeha.

Reg. (waatab talle otsa, öla kehitades). Lanbapää! (Jussuf tahab lasta).

Seligm. (peatab teda). Ühe sõna Teie talle ju lubasite.

Jussuf. Kui see mees kõnelda katsub, lastakse ta naha.

Käskjalg. Teie käsu pääle.

Jussuf. Ära! (Reginald ja käskjalg ära).

Seligm. (enese ette). Nüüd pandakse tema kinni. Kaks korda olen ma täna tema elu päästnud. Tal saab siiski korda minema mind ärahukata. Ta peab aga ruttama... Andi tal on! Kuidas ta seda lugu selle sõrmusega kohe märkas... (Kõwasti). Õige! (Wälja hüüdes). Majesteet! Teid unustasime hoopis ära. Minge rahulikult tagasi kitsasteele oma sojawäe juurde. Teie saate kuningaks!

Ottmar (wäljas). Aga lubage!

Seligm. Arge meid kinni pidage! Kui ma Teile ütlen, Teie saate kuningaks!... (Tõmbab telgiukse jälle kinni). Andke oma mees-tele kohe tarwilikud käsud, pasha, äriesjad peab ruttu ära õiendama.

Jussuf (helistab adjutantidele). Terwe kindralstaap kohe minu juurde! (Adjutant lähleb). Oodake mind seni siin.

Seligm. (lähleb paremale poole). Tehke ruttu-
ma olen wäsinud. (Ära Ohwitserid tulewad sisse).

Jussuf. Mu herrad! Käsk komiteelt! Kahe tunni pärast jookseme Daritshko kitsastele pääle torni.

Uks oberst. Ekstsellents, see on hiirelõks.

Uks kindral. Kas möödaminek kindlam ei oleks?

Jussuf. Käsk komiteelt! Kes kõneleb weel!

Edasiminekuks tuleb otsekohe ettevalmistada. Lahinguhüüd on: ... Allah ja Komitee! (Ohwitserid lähewad Seligmanni pilu ette vaatlikult läbi telgi pilu ja astub siis sisse)

Seligm. Teie oiete tõsine kangelane.

Jussuf. Ennekui Teie lähete, tahan ma kõik käsud ja telegrammid kaasa wõtta. Need peawad mind ilma ees õigeks mõistma. Siin selles kapis... (Awab suure kapi mille nurga sees üks salakuulaja istub). Mis see on? See kelm on kõik kuulnud! Sure, koer!

Salakuulaja (kisub enese lahti tõmbab rewolyri). Ma lasen! ... Lippi.

Seligm. Mitte kärjuda! Mis jaoks seda ärevust! Wiiskümmend tuhat dollarit ja prii sõit New-Yorki? Tehtud?

Salakuulaja. Sadatuhat!

Seligm. Olgu (Jussufile). See oli täna wäsitaw päew, pasna. Koh - nüüd woin ma ometi kord Daritschko kitsasteel rahulikult magada.

E s r i e .

S. WAATUS.

Agapolisi kuningakojas. Wanaaegne maja nähtawa uue maitseta ja pooleli jäanud siseseseadega. Seina pääl esiwanemate portreed.

Wana tseremoniameister (Ottmarile edasi jutustades). Ja siin asewad majasteet oma hiilguserikka suguwõsa esiisa, Attilio Esimest. Ta walitses - (küsidis) Kunas?

Ottmar (ülesüteldes nagu keelipoiss). Tuhat üks sada kaheksakümmend kolm kuni tuhat kakssada üksteistkümmend. Ta tapeti mässawate parunite poolt ära.

Tserem. Waga õige. See siin on Karl Esimene,

siis Teine, siis -

Ottmar. Armas markiis, minu esiwanemad on mulle ütlenata igawad.

Tserem. Selles Teie iseloomu lahkes rõõmsuses tunnen ma täielikult seda suurt hädust, mida ajalugu Attilio Kruenda, Attilio Suure juures kiidab.

Ottmar. Jessuke! Ja, kas Te siis elate ainult nendest Laragadest?

Tserem. Muidugi! Nagu kõik meie suguwõsast -- see on minu uhkus, et meie alati Laragade sugukonna wasallid oleme olnud. Missugune õnn, et meil korda läks keldris esiwanemate portreed üles leida! Kas meie mitte ehk jälle perekonna matusepaika ei läheks -- sääal on weel nii palju seletada -

Ottmar (hirmuga). Täna! Wiimasel nädalal olin ma juba kolm korda sääal all, et Teiega ajalugu õppida. Ma waatasin koige suurema hoolega oma haua kohakest. Ja jooksjahai-guse sain ma sääalt. Teate, elawate kuningate jaoks ei ole see sugugi terwisele kasulik koht... Ja ilma nende püütideta sääal oleksin ma ka wäga hästi wõinud elada.

Tserem. (wannutades). Majosteet!... Kui Teie nii naeratate, siis olete täiesti Attilio Neljanda sarnane! Selle lossi ehitaja, kes selle kuulsa palweraamatu -

Ottmar. Markiis, seda ei kannata, ma wälja! Ja selle lossi pääle ei ole wanal herral ka tarwis uhke olla. (Wiskab ennast tugiteoli). Palweraamatud, pühapildid igalpool, aga ühtegi wannituba terwes lossis! Ühtegi mõistlikku pesukaussi! Minu esiwanemad ei ole endid üleüldse mitte pesunud, markiis!

Tserem. Neil oli suuremat teha!

Ottmar. Ma tean... sõdasid pidada, endid ära tappa lasta... (Kargab üles). Äraneetud! Waadake seda! Koik wärskest wärwitud! Munder on mokes! (Helistab Kammerteener tuleb). Kammerteener! Uks uus mundrikuub!

Kammerteener. Saadetus Parisist ei ole weel päräle jõudnud! On ainult weel kroonimise

ehted olemas.

Ottmar. Ega ma ennast ometi märdisandiks tegema ei hakka! Ara!

Kammerteener. Ekstsellents, pääminister palub arnu ilmuniseks!

Ottmar. See on nõistlik - see on ainukene kena inimene siin - , wabandage, markiis! Siis nägemiseni.

Tserem. Ja, aga majesteet - teine kord peate Teie esimest kuut kuningat juba täiesti tundma.

Ottmar (ohates). Ah, Jumal, ja! (Markiis ara). Küll peab see lõbu olema, kui esiwanemaid ei ole! Kui mind need laraad poollestsaidikgi nii huwitaksivad kui teda! (Reginald astub sisse). Ah, wiimaks tulete ometi! Mul on uudishimust juba palawik.

Reginald. Siin on salaagentide teated. Kui majesteet häaks arvata tahaksivad, aktiisid -

Ottmar. Oh ei, seda ei arwa ma mitte häaks. Mitte aktiisid, nendega wõite mind äraajada! Utelge parem ruttu, kas keegi õnge hakkab?

Reg. Koik. Majesteet tarwitsob ainult tahta. Suurhertseginna, printsess, suurwürstinna igauks oleks õnnelik tulewane Thrakia kuninganna olema. Koik intrigeriwad üksteise vastu, meie asemikud ostetakse ära.

Ottmar. Need on siis mina pruutide pildid? Ja mitte keegi ei tea veel sellest?

Reg. Mitte keegi! Kihlus saab meeldiw üllatus Bernholdi trusti herradele olema.

Ottmar. Ja, see minust ilus ei ole. Aga Teie sundisite mind selleks.

Reg. Majesteet peawad ennast neist rahameestest ja õneküttidest wabastana, enesele legitimiteeti wuretsena, nii palju kui Teil ainult wõimalik on.

Ottmar (wantleb printsesside pääwapiltisid). Legitimiteet on ju waga ilus. Aga on ka teisi asjakesi, mis ma oma naese juures hää meelega näeksin.

Reg. Wenelane tohiks siia kõige kohasem olla.

Ottmar. Ja, wenelastel on ka nii palju temperamenti. Mul oli Parisis ühe wenelasega ühendust. Noh, see oli lihtsalt waimustaw. Iga musu juures oli nagu wiskaks ta ühe pommi.

Reg. Siis saan ma telegrafiteel Peterburis majesteedi eest kätt paluma.

Ottmar. Ma ei saa ainult aru, miks Teie nii oma chefiide wastu töötate. Ärge olge mitte pahane, aga kas see mitte närusus ei ole?

Reg. Muidugi. Ma woiksin ju ütelda, et ma ainult waimustusest trooni kindlustamiseks -

Ottmar. Ma ei ole ometi lollpää!

Reg. Ei, majesteet. Sellepärast ma seda ka ei ütle. Mul on oma isiklik huwi.

Ottmar. Aha, Wene tasuraha -

Reg. (tasa) Lollpää!

Ottmar. Kuulge, sellest peate minule ka midagi andma! Lõpuks olete selle eest ometi minule tänu wõlgu. Ja trust annab mulle nii näruse taskuraha. (Waatileb weelkord pšewapiltisid, ohkab). See ei lähe siiski mitte. Kui ma neid siin Edithiga wõrdlen-

Reg. Preili Bernhold on ameriklane. Tema ei sünni Thrakiasse.

Ottmar. Ja - aga minule sünniks ta. Ta on tore, tal on nii palju kuradisi kehas.

Reg. Siis nimetawad majesteet enesele ometi mõne seisusewäärilise armakese. Selle juures on walik waba. Sest oma naesega peab abielusse astuma.

Ottmar. Kas Te usute, et Edith sellega lepiks - ?

Reg. (wihaselt). Mis? See oleks kõlblusewastane!

Ottmar. Kui Teie seda sõna ütlete, kõlab see nii naljakalt!

Reg. See oleks lootuseta, arwan ma. Kõlblusewastane on selle jaoks ainult teine ütlosewiis.

Ottmar. Mispärast? Ta on väga emantsiperitud ja salliv. Ärge mind mitte liiga madalalt hinnake! Ma tahan seda igatahes katsuda. See oleks kõige parem pääsotee: laitmata kuninganna ja laitmata armukene.

Reg. Ma käin Teie kuningliku tahtmise järel... (Luurawalt). Kas na tohin siis Peterburis kätt paluda?

Ottmar. Ja. See peab olema.

Kammerteener (teatab) Kuninganna!

Ottmar (annab Reginaldile hõlpselt märku).

Terwist! (Reginald ära). Ma olen rõõmus, et Teie siin olete, Edith!

Edith (ironiliselt). Kui wiisakas, Sire!

Ottmar. Mis Teie siis alati selle Sire'iga tahate?

Edith. Seda üteldakse ju nõnda kuningatele.

Ottmar. Ah nii! Ütelge mulle parem "Ottmar". Ma olen ju teie teener!

Edith. Ah Junal, seda Teie ei ole - muidu woiksin ma Teile ülesütelda!

Ottmar. Küll olete Teie täna kurii!

Edith. Mul on Agapolisis nii igaw. Teie olete aga enesele ilusa riigi wäljaotsinud.

Ottmar. Mina? Teie isa ju otsis ta minule wälja.

Edith. Ärge mulle alati wästuzääkige! Kui Teil oigus on, olete hoopis wäljakannatamata.

Ottmar (äritatud). Felun! Ma ei topi ennast. Meie ei pea ju mitte abielusse astuma.

Edith. Muidugi peame meie. See tähendab: Teie peate. Muidu ei woiks ma ennast pärast Teist lahutada lasta.

Ottmar. Mis? Teie tahate ennast pärast lahutada lasta? Ja seda ütlete Teie mulle nüüd - enne pulni?

Edith. Mulle ei ole mitte tähtis küllalt waltetada.

Ottmar. Ja, - aga mispärast?... Kas ma siis Teile sugugi ei meeldi?

Edith. Kaunis hästi. Aga ma usun, sellest aitab, kui meie mõni kuu abielus oleme.

Pärastpoole oleks küll ikka üks ja see-sama. Kui Paris Thrakias oleks... Aga Agapolisesse ei jää ma mitte terweks eluks.

Ottmar. Ja mina pean siia jääna?

Edith. Teile on see äri. Aga mina olen rikas, mina olen häast perekonnast.

Ottmar. Laragad wast mitte?

Edith. Ei, mitte enam. Teile olete minu papa sell. Ma lähen Teile, sest et noor tütarlaps kord mehele peab minema ja sest et Teile kuningas olete. Ma teen Teiega koos Europa kuningakodades wiisitisiid. Ma loodan, see saab mulle wõimaks löbu tegema. Siis aga ei tule ma enam tagasi nende wõimatute inimeste juurde! Koguni weel riigiema olla? Jäle, ma ei armasta emaa-sid üleüldse mitte.

Ottmar. Kas Teile sellejuures kunagi ei ole motelnud, et mina ka sellega nõuus pean olema?

Edith(põlglikult naeratades). Papa annab Teile waluraha.

Ottmar. Jätke järele selle wastiku rahaga. Mina ei lase ennast Teist mitte lahutada. Parem ei wotagi ma Teid naaseks.

Edith. See oleks lepingu murdmine.

Ottmar. Minu armas Edith, mina ei wõta naest nõodaminewalt. Maidu kõik, nis Te soowite! Kui ma Teile ehk kallikeseks sünnis olen, siis saab see mulle suureks löbuks olema. Siis olen ma minugipärast wahekorraga aja pääle nõuus.

Edith(keeletu, waheraja järele). Teile olete koige häbematom ininone, keda ma kunagi olen näinud.

Ottmar. Palun - kuningas ei ole mitte inime-ne! Päälegi pean ma oma motet suurepäraliseks. Kas teate, Edith, nüüd woin ma Teile ju ütelda: ma ei oleks Teid ülepäa mitte naaseks wõtnud.

Edith. Papa ütleb Teile üles, herra Laraga.

Ottmar. "Sire" üteldakse, eks ole? Waadake,

asi ei ole ju sugugi mitte nali. Ma ei tahtnud ju siia tulla, aga nüüd olen ma juba kord siin. Ja inimestel siin on kedagi vaja. Ja siin on minu vanaisa isad istunud. O, mis ma nendest kõik juba tean! Igaw wärk - aga monikord läheb mul siin nii imelikuks, nagu oleksiwad wanad minu sees.

Edith. Sellepärast lähete Teie ikka wäljekan-
nata mataks. (Waatab piltide pääle).
Teie sugulased ei meeldi mulle mitte sugugi!

Ottmar. Teie ei sünni nimelt mitte nende juurde ja mitte siia. Mina lõbutsen ju ka parema meelega, ja küll ma waatan, et ma siin mitte täiesti ära ei hapne! Aga lõpuks: Kuningas! See on sõna, mis inimese sirgu ajab! Waadake, Edith, Te olete kena, uhke, ülemeelik, tark - aga kuninganna ei ole Teie mitte.

Edith. Teie armukene aga tohiksin ma olla? Selleks jätkuks?

Ottmar. Muidugi. Wahe ei seisa ju mitte ainult selles, et armastatakse, ta seisab auu wäärtuses. Ja see peab weros olema. Iga printsess wõib seda wõib olla, et inimesed seda enesele ka ainult ettekujutawad - aga see on lõpuks ükskõik, pääsasi on, et kõik seda usuwad! Teie olete liiga rutulik, liiga uus, liiga wärskest wärwitud, nagu see loss. Ja mul on kuningannat vaja, kes naud ei ole kui auuwäärtus, - kes wälja näeb, nagu oleks siin igawesti kuningad olnud. Teiega ei lähe see tõesti mitte. Sellepärast wõtke parem minu ettepanek vastu. Tä ei ole küll mitte auus, aga selle eest mõistlik.

Edith. See oleks rumalus. Seda tehtakse ainult raha eest ehk armastusest. Raha on mul -

Ottmar. Ah, Teie armastate mind juba! Waadake ainult enese sees ilusasti järele!

Edith. Ei, ma ei saa wist mitte armastada. Ma

olen ülepea kindel, et armastust enam olemas ei ole. Ainult luuletajad tarvitavad seda leidust, et nad mitte oma leiba ei kaotaks.

Ottmar (tema juures). Edith, küll Te saate märkana, et weel armastust olemas on. (Ta surub teda enese külge ja suudleb teda).
Noh - ?

Edith (rahulikult, waheaja järele nagu uuri-des). See on ainult kirg. Teie peaksite ometi paremini wahet tegema.

Ottmar (ahastades). Mina jätan Teid täiesti, Edith.

Edith. Aga mina Teid mitte. Mina olen Teie wolauskuja. Teie wõlgnete mulle abielu. Teie lepituseettepanekut, minu kallike-seks saada, ei wõta ma mitte vastu!

Ottmar. Kaewake minu kõrgemasse kohtukotta! Mina annan enesele armu. (Bernhold astub sisse).

Edith. Papa, see herra ei taha minuga abi-elusse astuda.

Bernh. Mis? Kas see on kuningasõna?

Ottmar. Teie saate aru, mister Bernhold -

Bernh. Ei!

Edith. Bravo, papa!

Ottmar. Waadake, mulle on seisusewäärilist abielu waja. Muidu ei püsi ma siin troonil ja siis on Teie raha mokas.

Edith. Mina oleksin patent kuninganna!

Bernh. Näidake mulle terwes ilmas ühte inimest, kes Edith Bernholdi wõtta ei taha, wäljaarwatud paawst ja sultani kohinehed, ja ma annan Teile Teie sona tagasi.

Ottmar. Näidake mulle koige närusemat kuningat, kes teda wõtaks, ja mina olen ka otsekohe sellepeäle walmis!

Bernh. (järele mõtlemata). Siis oleksime küll Teid oodanud! (Ahwardades). Herra, tehke et Teie sellest lossist wälja saate! Ma ei salli Teid siin enam.

Edith. Astuge otsekohe troonilt ära!

Ottmar. Illus! (Läheb ühe kapi juurde. wõtab

krooni wälja ja pöörab ennast wiiwita-
des Bernholdi poole kelle ette ta kroo-
ni lauale paneb). Sähke - wotke ta. Kah-
ju - ma hakkasin juba enesega kui majes-
tediga harjuna. Aga mina ei peta kedagi.
 See on nimelt wahe meie wahel. Ma ei saa
 oma sõna mitte pidada, na lähen.

Bernh. (keeletult). See ei ole mitte nii
 lihtne.

Ottmar. Ah, see on väga lihtne. Ma pakin omad
asjad kokku ja soidan ära. (Silitab
tahtmatalt krooni). Sundida na ennast ei
iase! Waadake, ma ei kolba küll palju, ma
tean seda. Ainult kuningaks. Ma olen ju
ainult noor poiss. Aga inimesed tõmbawad
kühma kui ma nendega kõnelen.

Bernh. Meie sunnime inimesi endid kühma
 tõmbama.

Ottmar. Ei, Teie juures waatawad nad ikka
enne, mis Teil nende jaoks peos on. Ja
kui mina kuningakodadesse oleksin sõit-
nud, siis oleks neil ikka ainult minu
ees aukartust olnud, ehk Teie küll rika-
mad ja targemad olete! Sest mina olen
kuningas.

Bernh. Selleks oleme meie Teid teinud.

Ottmar. Teinud? Ei - ma olin seda alati.

Edith. Mis tahate siis õige pääle hakata?

Ottmar (kurwalt). Ma ei tea mitte... Minu oma
ei ole mitte midagi... ainult see igaw,
waene maa siin. Arwatawasti oleks mind
siin üks pomm lõhki kiskunud. Mitte se-
dagi löbu ei luba Teie mulle!

Bernh. (hirmunult, tesa Edithile). Kuule - ta
läheb tööpoolest?

Ottmar (akna juures). Siin olin ma kodus!
Mitte Wienis Ronacheri juures wõi Pari-
sis Maxini juures. Ehk sääl küll palju
lobusam on! See on inimeses endisest
ajast saadik sees. Wastik! (Kurbtust ma-
haraputades). Ah mis!... (Edithile). Wast
saame sääl noni kord kokku. Küll Te näe-
te, et mul õigus oli. Kas Te siis arwate,

et ma Teid wõtta ei tahaks? Aga see ei lähe mitte. (Bernholdile krooni pääle näidates). Pange ta minupärast iseenesele pähe! Minust ei saa siis ka mitte naru ja narriks teha ma ennast ei lase! Hääd terwist! (Ara).

Bernh. (wäga rahutult). Edith - ta ei tohi mitte äraninna! Meile on teda tarwis! Selligmann ei salli seda.

Edith. Papa, kui sa teda tagasi hoiad, siis maksan ma kätte!

Bernh. Pagan wotku sind oma naasteasjadega! Enne tuleb äri! Ma tahan tenaga weel rääkida. Küll ta jääb! (Läheb Ottmarile järele).

Edith. Wäljakannatanata! (Tõmbab käed rusikasse ja hakkab nutma).

Reg. (astub sisse, rahulolles enesele). Ta nutab? Tore!

Edith (näeb teda, wihaselst). Selles olete ainult Teie süüdi.

Reg. Kahtlenata. Ma ei tea ainult mitte milles.

Edith. Teie ei teeni sugugi ära, et Teie minuga plehku tohite pista. Ma luban seda Teile ka ainult sellepärast, et kedagi teist käepärast ei ole -

Reg. Jätge pääle oma wabandused. Ma wõtan nad wastu. (Suudleb teda, siis rahulikult). Teie lubate ometi?...

Edith (waikselt). Ei. Ma olen wihane.

Reg. Kui kahju! (Suudleb teda weel kord). Plehkupistmise üle koneleme weel juhtumise korral.

Edith (kõeletult). Juhtumise korral? Praegu, sel tunnil on juhus!

Reg. Teie wõite ju ka siin minu armukeseks saada!

Edith. Mina - Teie armukeseks? See on eksitus, Teie wõtate mind naceks loomulikult.

Reg. Ma leian selle ümberpöördult wäga, wäga loomuwastase olewat. Ma kactaksin sellega igaweseks ajaks Teie lugupidamise! Teie

olete liiga rikas!

Edith. Kui ainult see on - rahustage ennast!
Papa jätab mind kindlasti pärandusest ilma.

Reg. Siis olete mulle jälle liiga waene.

Edith. Teie ei taha siis mitte? Hää küll, siis sõidan mina üksi. Kas teate aga, mis ma siis teen?

Reg. Runalusi.

Edith. Mina hakkankokoteks. Kui mulle juba woimatu on kuningannaks saada, sellega saan ma ikkagi toime.

Reg. Ei. Selle ameti jaoks ei ole Teil-ka mitte andi. Pärilegi peaks arwana, et weel teisi naesteelukutsõid on, pärile nende mõlemate.

Edith. Minu jaoks mitte. Mina wõin ainult harukordsetes tingimistes olada.

Reg. Teie ei aima siis sugugi, kui wäikekodanline wänapäew kokoteamet on? Wahe nende ja telefonipreilide wahel on ainult maksus, armastuse naisametnikkude juures on maks ainult rohkem kindluseta.

Edith. Teie woite seda takistada.

Reg. Abielu? Nii meeleheitlik abinõu!

Edith. Ma olen ka neelt heitmas!

Reg. Aga ma ei näe seda tarwidust? Teie ei armasta ju Ottmari - mispärast olete Teie nii arg ja põgenete printsessi eest keda ta wõtab?

Edith. Mina? Tema põgeneb!

Reg. kuidas?

Edith. Jätame teda - see on ju kõik kõrwaline.

Reg. Ma ei leia mitte... Need kuningad on toepoolst üsna arusaamata inimesed! Minu armast Edith, niisugustel tingimistel peate mind wabandana... Nüüd hakkab siin huwitawaks minema - mispärast tahate Teie nimelt just nüüd plehku panna?

Edith. Ma tahan kätte maksta? Koik on mind äraandnud -

Reg. Palun, makske siin kätte... Mul on nüüd

Agapolises nii häd lootused -

Edith. Ja minu juures mitte...? Walige! Mina reisin otsekohe oma jahtlaewal ära. Teie ei näe mind muidu enam. Asi on keeruline.

Reg. Siin ka... Trust lagunemas, kuningas ära, Seligmann suuremas - Teie sellewastu elus, see on weel armsam, muidugi! Kaks keerulist asja, minul ei ole õnne.

Edith. Inelik - enne tahtsiwad mind kõik, nüüd ei taha mind mitte keegi... (Tahab minna). Äraandja!

Reg. Kas Teie jahtlaewal küllalt moonna ja süsa on?

Edith. Kapten on ikka walmis.

Reg. Hää küll. Meie reisime ühe tunni pärast.

Edith. Kuhu?

Reg. Kuhu meid laened kannawad. Meeletusel ei ole sõiduplaani. Wiis minutit pääle signaliwile olen ma laewalael.

Edith. Laewa õpetaja laulatab meid otsekohe. Kui ainult meri torniseks ei lähe! Oleks piinlik just sel silmapilgul merehäigeks jääda.

Reg. Ah, sellepärast on abielu ikka maksew!

Edith. Ja. (Raputab tema kätt). Siis nägemise- ni. (Ukse juures tagasi pöörates). Peaaegu oleksin ma unustanud. (Suudleb teda). Reginald, na arnastan sind!

Mabel (astub sisse). Edith, kas ometi mitte parem ei oleks sellega kuni pääle pulmi Ottmariga kannatada?

Edith. Ei! Mispärast see kahetunnine wiiwit- tus? Reginald ja mina astume nüüd abi- elusse minu jahtlaewal. Meie pistame plehku.

Mabel (särades). Minu südamlikkumad õnnesoo- wid, armsam! See on see kõige ilusam mõte, mis sul kunagi on olnud! (Reginaldile). Mina olen nüüd terve perekonna asemik, kui ma Teid manitsen, et Teie lapse õnne- likuks teete!

Edith. See on sinust väga kena, et Sa mulle jutlust ei pea. Seda ei oleks ma oodanud.

Reg. Kena? See on otse kõrgemeelne!

Edith. Nüüd tule meiega kaasa!

Mabel. Ja, wabanda - aga mina ei wõi sind saata. Ma eksitaksin Teid ainult.

Reg. Miss Mabel, Teie olete kõige taktirik-
kam tüdruk, keda ma kunagi tundma olen
õppinud!

Edith (naerdes). Seda ei räägi sa tõsiselt!
Sina mind eksitad! Mina ei häbene ju
sind sugugi.

Mabel. See on õige küll. Aga wõib olla häbe-
nen mina...

Edith (arusaamatalt). Sina... (haawatult) Noh,
mina ennast ei paku... Ehk küll sinu tä-
namatus... Sina oled alati minuga ela-
nud.

Reg. Palun, Edith, ära saa ülekohtuseks... see
äritaks sind! Paki parem omad asjad kok-
ku.

Edith. Plõhkupistmiseks? Sul ei ole stiili-
tunnet! Ei, ära saada mind nüüd mitte, see
oleks kahtlane! Sina tuled alles siis,
kui laewawile hüüab.

Reg. (suudleb teda). Mind huwitaks teada
saada, kas Sa mind armastad.

Edith. Ma olen nii wihane papa, Ottmari ja
terwe ilma pääle, et ma sõda peaaegu
usun. (Ära)

Reg. (Mabelile). Teie waikite - ?

Mabel. Ma wannun seda Teile. (Reginald ära,
Mabel naeratab õnnelikult, astub peegli
ette ja muudab kokettseilt oma frisuri.
Ottmar astub avarööda sisse, mõlemad ei
näe üksteist. Tal on reisitasku käes,
mille ta sofa talle paneb, siis astub ta
laua juurde, mille pääl weel kroon sei-
sab, paneb selle wiilvitades päha ja as-
tub vastu seiswa peegli ette. Ta katsub
koiksugu shestisid: terwet majasteedi
repertuari. Ennasti on ta enesega ra-
hul, mõnikord võrdab ta mõnda lahkuse
shesti. Siis wõtab ta reisitasku kätte
ja ohkab sügawasti, Mabel näeb teda

peeglis ja naeratab, tema näeb seda niisamati ja kokkub).

Ottmar (kroon alles pääs). Kuidas Teie siis siia saite, preili?... Ma palun Teid, ärge andke mind ära! Oieti on see küll juba ükskoik... (Mabel ei saa oma nzeru enam pidada). Mis Te siis naerate? Noh, see ei ole Teist sugugi mitte ilus!

Mabel. Wabandagu majesteet - aga kroon ja reisikott?

Ottmar. Ah so! (Wõtab krooni pääst ja paneb ta jälle lauale). Nii, nüüd ei puutu ma teda enam ialgi!

Mabel. Mispärast? Pange parem reisikott ära. Teie olete ometi kuningas.

Ottmar. Mitte enam - seda Te ju näete! Selle siin - (keerutab reisikotti) jätan ma omale. Mina lähen!

Mabel (ehmatades). Ei - seda Majesteet ei tee!

Ottmar. Miks mitte?

Mabel. Sest et see argdus oleks! Niiwiisi kõik maha jätta!

Ottmar. Ma palun Teid - mis ma neile inimestele siin olen?

Mabel. Nad on ju Teie pärast surnud!

Ottmar. Sellepärast! Seda teewad nad siin alati! Kui mitte minu pärast, siis mõne teise pärast! - Ei, ei, mina ei saa oma sona pidada, mina lähen... Waadake, preili, kui häledasti see reisitasku pakitud on!

Mabel. Kas ma tohin aidata?

Ottmar. Ma palun väga - mul ei ole ju kedagi. (Mabel teeb tasku ümberpakkimisega tegelest, Ottmar seisab korwal).

Mabel. Ja Teie pruut?

Ottmar (tõrijuwa käeliigutusega). On juba kõik otsas. Lopp... Imelik, Teil on seesana suu nagu teie täditütrel. Tal on nimelt magus suu.

Mabel. Perekonna-sarnadus... Ja pesu, Majesteet?

Ottmar. Mul ei ole rohkem kaasas. Just nüüd

olen ma enesele nii palju tellinud ja lähen... See on kurb.

Mabel. Ja, see on kurb, et ma Teie üle nii olen eksinud, Majesteet, nagu Teie rahwas-ki! Et Teie ära jooksete, selle asemel et teisi äraajada.

Ottmar. Suurepäraline, kuidas Teie kõnelete! Kuulge, see on nõte! Trust wäljawisata, ah, see oleks lõbu!... Ma ei teadnud sugugi, et Teie mulle nii hää sõber olete.

Mabel. Teie ei waadanud ju ka kunagi minu pääle. Edith oli ju alati sääli.

Ottmar. Sääli on Teil oigus!... Aga see on päris imelik, kuidas Teie mulle teda meelde tuletate.

Mabel (pahaselt). Ma ei taha mitte meelde tuletada. Keegi ei ole näinud mind, alati nähti teda...

Ottmar. Muidugi... kus oliwad siis küll mu silmad! Teate, nende wiie minuti sees, kus ma nüüd Teiega kõnelen, olen ma rohkem õppinud kui omas terwes senises elus.

Mabel (pakkimise juures). Kas see ka mitte habemeajamise riistade hulka ei käi?

Ottmar. Ei... ja... kas teate mis, jätke see pakkimine järele, ma jään ometi parem siia. Aga Teie peate mulle lubama, et Teie ka süia jääte. Mina ei woi mitte nii üks olla.

Mabel. Mina olen Majesteedi ustaw alam; ma kuulan sõna.

Ottmar. Hää kuningas ei taha mitte ainult sõnakuulmist, ta tahab ka armastust.

Mabel (lahkelt). Kas tohib aga üks hää kuningas nii nõudlik olla?

Ottmar. Teie olete waimustaw! Ja mina eesel ei näinud seda! Ja wihastasin Edithi tujude üle! Ah, nüüd ei saa mind Agapolisest mitte enam wälja! Nüüd näitan ma neile, kes ma olen. Teie olete minu hää ingel, Mabel!

Kamerteener (astub sisse). Majesteet, suur trusti koosolek -

Ottmar. Need tulewad mul just õigel ajal!
 (Mabelile). Teie audients on ainult pool-
 leli jäänud. (Kammerteenrile). Wiige
 preili seni minu salongi! (Mabelile). Ma
 teen ruttu, seda võite uskuda! Ainult
 weerandtundi - nondapalju on vähemalt
 riigipöörde jaoks vaja!

Mabel. Ma cotan Majesteeti. (Ära, tiivuste
 kaudu astuvad sisse Bernhold, Huggers,
Reginald, ministrid; siis tõugatakse Se-
ligmann haigewankril kahe teenra poolt
 tuppa).

Bernh. (ruttu, tasa, kartes Ottmarile). Teie
 olete oma lepingumurdmise üle küll juba
 järelmõelnud?

Ottmar (tasa, rõõmsalt). Oo, mina jään!

Seligmann (segaselt, apaatiliselt, sureja).
 Mis jaoks mind siia vaja?

Bernh. Noh - otsustaw trusti koosolek -

Seligm. Naljakas on see! Mina suren ja see
 kõik läheb nii edasi? Kuidas on see wõi-
 malik?

Bernh. (presiderides). Meie tahame siis
 trusti ühe suure Thrakialooside wälja-
 andmisega rahuldada. Esimesed kolm mil-
 jardi tulewad meie pankade kaudu kõigi-
 le ilmabörsedele! Ajälehed algawad mää-
 ratut kihutustööd, nad saawad nelikümmend
 miljoni. Muidugi on meile väga hääd bud-
 geti vaja.

Rahaminister. Meil ei ole ju peaaegu mitte
 ühtegi sissetulekut.

Bernh. See ei tee midagi. Siin on mul suu-
 rendatud kokkuseade. Numbrid on väga
 tootawad.

Rahaminister (waatab sisse). Aga waled.

Bernh. Kui ainult publikum loosid meilt ära
 ostab... Trust peab oneti oma kapitali
 tagasitõhama ja oma kulud tasa saama.

Rahaminister. Kolmekordse kasu saaks trust.

Bernh. Niisuguse kardetawa äri juures!

Ottmar. Kes saab puhtakasu?

Bernh. Trust muidugi.

Ottmar. Ja kes peab loosid tagasiostma ja raha nende eest maksma?

Bernh. Riik muidugi! Aga see jaguneb saja aasta päälle ära! Ärge ometi oma järeltulijate pead murdke!

Ottmar (rahul, kult-lahkelt). Ah, sellest ei tule mitte midagi välja.

Hug. Oho! Jätke see ometi oma pääministri hoolde! Häbenege, nii konstitutsioniwastane olla!

Reg. (oma mõtetest ärgates). Tõepoolest - ma ei woi Teie majesteedi umbusaldust mitte wäljakannatada - na lahkun anetist.

Sõjaminister. Palun, seda ei ole! Meie oleme ju alles ministriteks saanud! Mina ei lähe!

Ministrid (ärewalt). Meie ka mitto!

Ottmar. Kas peab minu rahwas sellepärast weel sada aastat orjama, et Teie weel ühe miljardi taskusse saaksite pista? Kas nad peawad mind weel hauaski needima?

Hug. See ei tee ju majesteedile siis enam midagi kahju! (Tasa). Meie laseme majesteedi wiie protsendiga kasust osa wõtta.

Ottmar. Ptüi kurat! Ma sülitaksin enese ees!

Bernh. (kihtiselt). Seda woite teha.

Ottmar (kergelt, ilma erutuseta). Ma lõpetan koosoleku. (Erutus).

Bernh. See läheb Teile kallis maksma!

Ottmar. Wõib olla. Aga siis ei ole ma vähemalt mitte naru.

Bernh. Sõnamurdja!

Ottmar. Teie lankute minu maalt järgmise kolme tunni jooksul. Muldu lasen ma Teid kinni panna. Enk ei, siis lasen ma Teid parem maha lasta, see on lihtsam. Jumalale tänu, meil on ju sõjakohus! (Sõjaministrile). Teie hoolitsete sojawäelise walwuse eest. Herradel ameriklastel peab oige suur rutt olema! Saate aru! Ettewaatuse pärast kirjutage kohe surmaotsused walmis. Siin - (kirjutab mõnele paberile

alla) - on juba allkirjad.

Hug. Kuulmata!

Ottmar. Trusti arwed saatke minu kätte. Ma maksan, kui mul raha on.

Hug. Kui -

Ottmar. Noja, wôib olla, kaotate oma raha. Aga igatahes ei ole minu maa mitte pankrotti aetud. See ei ole Teile tähtis. Aga minule. Selle cest olen mina kuningas.

Bernh. (pilgates). Meie armust.

Ottmar. Jumal ajab oma asju sagedasti õige imelikkude olowuste kaudu!

Rahaminister. Rahwas saab Teie majesteeti jumaldama!

Ottmar. Mispärast? Sellepärast, et ma kelm ei ole? Ei ole ju sugugi raske, kuningas olla. (Bernholdile ja Huggersile). Teie wôite minna. Ja kui Teie wastuhakata katsuksite - see ei aita Teid. Mina kihlan ennast suurwürstinna Nadina Pawlownaga ära. Wenemaa pakub mulle igat abi. Siin on telegramm.

Bernh. Riigipööre! Seligmann, mis Teie otsustate? (Seligmann waikib).

Hug. Siis rääkige ometi, mister Seligmann. Teie käes on ju otsus. (Waheaeg).

Seligm. (raskelt rääkides). Mis Te minust tahate? Mis see minusse puutub? Sel koi-
gel ei ole enam mõtet... Mina astun trustist wälja! (Rahutus).

Bernh. Aga siis oleme ju meie kõik kadunud!

Seligm. Mina astun ilmast wälja!

Hug. Jumala pärast!

Seligm. Mina saan nüüd warsti teada, mis Jumal tahab. (Metsikult). Kasige wälja!
Kõik! Mina olen weel maailma isand! Teie jääte, Rixton!

Bernh. Ja, aga... ja riik?

Seligm. See poisike olgu sääl kuningas wôimon! teine! Mis mul sellest on! Saage bukka! Mina suren - see on tähtis! Kasige wälja! (Bernhold, Huggers, ministrid lähewad kokkunikult ära).

Sõjamineister (äraminnes Ottmarile). Nüüd alles on majesteet kuningas!

Ottmar (hääs tujus). Ja. Pidage silmas, et nad kõik ruttu ärasoidawad! Kõige ilusam on, et (ta waatab uuri pääle) see kõik mitte weerandtundigi ei kestnud. Kui Te osaw olete, saate pääministriks. Aga nüüd tahan ma rahu saada! (Kõik ära pääle Seligmanni ja Rixtoni).

Seligm. Ma usun, teist saab suur mees nagu mina.

Reg. Mis Teil sellest on? Kui na Teid nõnda näen, kergendab see minu otsust. Minust ei saa mitte Teie järeltulijat.

Seligm. Ärge minu pääle waadake. Sureja inimene ei ole kellegi inimene. Minu elu pääle peate vaatama, mitte minu suremise pääle.

Reg. Teie elu oli waene.

Seligm. Narr, kes Teie olete! Mis teate Teie minu õnnest? Et ma mitte hooranud ei ole? Et ma mitte hiiäguses ei olnud? Õnnelik olin ma. Nii oliwad inimesed kõik minu all. Nii wäiksed! Ja suur olin mina! Isand! Teie ei ole wäärt selleks saada, kui teie seda ära woite wisata.

Reg. Teie elu oli waene.

Seligm. Ei ole mitte hää, seda surejale ütelda. Mina ei saaks mitte midagi enam uuesti teha. Aga kas ahastan ma? Waadake nulle otsa, Rixton! Ma naeran! (Katsub naerda). Ah so - ma ei saa enam. Aga seespidi naeran ma! Kas teate, kuidas ma koiki olen põlanud? Mina tohtisin seda, mina üks. See on õndsus, sa oled nagu Jumal.

Reg. Ja nüüd näete Teie, Teie Jumal, et kõik halb oli?

Seligm. (loctusetä unistades). Nii ilusad mänguasjad oliwad inimesed. Kahju, et jälle peab jätma. Ja seda woite Teie saada. Teie oleksite ainukene! Kui mina elusse oleksin jäänud, oleksin ma Teid

sellepärast ka ärahäwitanud.

Reg. Teie oleksite ülekohtut teinud. Mina ei ole mitte enam hädaohtlik. (Tõuseb üles ja waatab ak. nast wälja).

Seligm. Mis, Teie waatate tüdrukule järele? See ei ole mitte õnn.

Reg. See on õnn! See on elu!

Seligm. Liha, liha... See kisub alla, teeb wäikseks. Rikkaks olon mina jäänud.

Reg. Tühjaks, mister Seligmann.

Seligm. Miks on Teil seda ühte waja? Kõik peawad teid teenima.

Reg. Kõik on wähem kui üks... Sellest ei saa Teie aru, kes Teie kõigest aru saate. Sest et see matemaatiliselt õige ei ole. Ühte hinget woita kuni põhjani... Kas see mitte signal ei olnud?

Seligm. Ma arwasin kohe, et liha Teid hukka saadab. Meie oleme wäljawalitud - Teie olete langenud, olete oma sihi vastu truuduse murdnud. Ei tohi ennast jagada, kui walitseja tahetakse olla. Miljonid - neid on teistel ka. Aga et mitte midagi maailma ei sünni, mis mitte minu töö ei ole... Teie ei kuule mind ju sugugi, Rixton? Kas olen ma koer, keda haukuda lastakse, ilma et tema poole pööratakse?

Reg. Teil ei ole mulle mitte midagi enam ütelda. Mul ei ole enam auahnust. Mina ei taha põlata. Mina tahan arnastada. (Käre aurulaewawile). Noh - surege hästi, mister Seligmann.

Seligm. Teie lähete? Teie lähete tenaga? Nii olin siis mina wiimane walitseja... Jääge, ütlen ma. Mina käsen, mina, Seligmann.

Reg. (teeb ennast õrnalt lahti). Liha - on tugewam.

Seligm. Misjaks olen ma siis olanud, kui kõik otsas on pääle minu surma? Jätkake minu tööd! Ma annan Teile kõik - kõik! Kas Teie siis mitte ei kuule? Ma kingin Teile terve maailma.

Reg. (silmapiilkse kahtlemise järele). See on

wäga lahke Teile poolt, aga see ei lähe! Ma
jään muidu laewaist maha!

Seligm. (tasa paludes). Ma kingin Teile maail-
ma!

Reg. Maailma - see on sõna. Inimene - see on
maailm. Wõib olla üksin ka nina omas üles-
andes - nagu Teile. Aga kui ma elama peak-
sin nagu teine Seligmann, nii külmanult,
nii nagu hiiglaämblik... siis jätke oma
maailm omale! Wõtke ta enesega hauda kaa-
sa... Mina tahan naerda ja suudelda... ela-
da tahan ma. Teile aga olete alati surnud
olnud, kui Teile ka nüüd alles surete.

Seligm. (waheaja järele, murtult) Wõib olla,
on Teil õigus. Teile olete halastamata.

Reg. Nagu elu! (Ruttab minema. Teine wile).

Seligm. (rahotult, waewatult) Mis peab nüüd
pääle hakkama? Kui arwe õige ei ole ja
enam aega ei ole uut teha? (Ta näeb, et Re-
ginald ära on). Ah so - mina suren ka
üksi. (Ta hõistab kaks teenrit tulewad ja
wiiwad aegamööda wankri wälja). Mitte kee-
gi ei tohi minu juurde tulla! Ja kui ka
terwe ilm hukka läheb: mitte keegi! Mul on
tähtis talitus ees - mina pean surema!
(Ta on wankriga wälja sõidutatud. Waheaeg.
Kuuldakse aegamööda kaswawat müra, rahwa-
hulga hüüdmisi. Läheb hämaraks).

Kammerteener (astub pääs raputades sisse,
lamp käes). Need noored inimesed küll! Ku-
ningad ei ole ka teistmoodi! (Ta läheb.
Ministrid ja tseremoniameister tungiwad
talle järele). Aga see ei lähe tõesti mit-
te ekstsellents majesteet ei taha sugugi
mitte, et teda eksitatakse!

Sõjaminister. Wõimata! Hoiskamine läheb nüüd
äkki nii tugewaks! Oo --- ameriklaste
jahtlaew sõidab praegu wälja. Sellepärast.
... (Hüüded alt: kuningas! Kuningas!) Kuulge,
majesteet peab lihtsalt!

Kammerteener. Aga ma ei tea sugugi, kuś majes-
teet praegu hääks arwab olla.

Sõjaminister. Küll me teda leiame. Meie tulek

wõib teda praegusel minutil õnnelikuks teha.

Rahaminister. Seda rohkem, et rahwa waimustus peaaegu iseenese wabast tahtmisest tuleb.

Tserem. (õndsuses). Oo, ma leidsin esimese Larraga krutsifiksi üles! Ma annan ta kuningale.

Sõjam. (koputab ühe ukse pihta). Majesteet, rahwa nimel! (Waheaeg. Mitte ühtegi wastust. Koputab tugewamini). Majesteet, hoiskaw rahwas hüüab oma walitsejat!

Ottmari hää! (seest). Ja, pagana pihta! Ma tulen kohe!

Sõjam. (astub diskretselt tagasi). Majesteedil on juba kena armukene: preili Bernholdi onutütar.

Raham. Siis on monarhia täielik. See saab paksu werd sünnitama, et Majesteet nitte ühele oma nas naesterahwale seda auu ei teinud.

Ottmar (astub sisse liiga rutulise toaletitegemise oige kergele tundemärkidega). Mis Te minult soowite, nu herrad? Mäss? Palun tehke ruttu, mul ei ole sugugi aega.

Sõjam. (pühalikult). Majesteet! Meie astume kokku Teie wana auuwääriliku trooni astmete ette, et sel pühalikul tunnil Teie rahwa õnesoowisid Teile edasi anda —

Ottmar. Onnesoowisid? Just nüüd! Nüüd ei walitse ma mitte! Jessuke, Jessuke! Küll on isamaa pääletükkiw! (Tahab ära minna, ministrid piirawad ta ümber).

Sõjam. — õnesoowisid naa wabastamise puhul, mille eest ta Majesteedi kõrgemeelsele otsusele tänu wõlgneb. Seligmann on surnud, ja wäljamaalased, kes meid orjadeks teha ja wälja imeda tahtsiwad, ujuwad juba merel. Thrakia on waba. Selle tunni tundmused —

Ottmar (temale waele). Ja, ja, need tundmused. Roomustab mind wäga. Ma tänan Teid. (Tahab

- jumalaga jättes ära minna).
- Tserem. Siin, majesteet, on esimese Laraga krutsifiks, Attilio Suure krutsifiks. Ma olen liiga õnnelik... (nutab).
- Sôjam. Wõimatu, et majesteet ennast oma ustawale rahwale näidata ei taha - ta ootab oma kuninga nähasaanist. Wast ka mõned helled sõnad. Siin on käsikiri. (Annab selle temale kätte).
- Ottmar. Peab see olema? (Ministrid jaatawad). Noh siis, Jumala nimel. Mul on niisugune tundmus, nagu tormijooksul Gjüldari pääle. (Läheb palkoni poole. Uks awatakse. Ta astub wälja, murisew hoiskamine ja elagu hüüded terwitawad teda. Ta tänab ja tänab, on liigutatud, lehwitab käega, näitab, et ta konelda tahab. Aegamööda wotab sügaw waikus maad. Ministrid kuulawad. Ottmari taga seistes, nii et kõik saalile selja pööravad. Siis awaneb tasa Ottmari erasaali uks. Mabel, tugewalt negligees, astub sisse ja kuulab ka päält. Ta kõneleb, pool lugedes). Rahwa tunded sel mälestusrikkal päewal röömustawad minu kuninglikku meelt. (Ta wiskab käsikirja ära, pomiseb). Ah mis! (Ja kõneleb wabalt). Ma tahan Teile hää kuningas olla. Sest - ma tunnen seda selgesti - ma kuulun Teie hulka!
- Sôjam. (tasa temale). Majesteet, Jumala pärast see ei ole mitte see kõne!
- Ottmar (tasa, pahaselt). Laske mind! Mina olen kuningas! (Edasi koneldes). Mina ei tee suuri sõnu, ma tahan Teile ainult ütelda, mina olen noor ja minu terve elu on Teie päralt! Nii on seda minu esiwanemad teinud - nii tahan ka mina teha, seda wannun ma Teile esimese Laraga krutsifiksi juures, mis mul käes on, Suure Honoriuse krutsifiksi juures.
- Tserem. (pea karjudes). Attilio, - ta ei pea ialgi ninesid meelcs.
- Rahan. Rahwas ei pane midagi tähele! See on

ju üks rõik! Pää asi on, ta karjub.

Ottmar (jatkates). Ja kui Jumal tahab, teewad seda ka minu järeltulijad. Minu palawalt igatssetud armastusesäde kõrge suurwürstinnaga. . . (Sõjaministrile tassa) Jessuke, kuidas ta nimi nüüd on?

Sõjam. (sufflerides). Nadina Pawlowna!

Ottmar (jatkates). Nadina Pawlownaga aidaku kaasa, et ka tulewikus Laragad nii Teie lastega teeksiwad! Meie kuulame ühte, mitte keegi ei pea meid lahutama. Elagu Thrakia! Elagu Thrakia rahwas! (Määratu wainustus).

Ministrid Elagu kuningas!

Mabel (kaasakistud wainustusest, astub sammu edasi tuppa ja hüüab ühte Rätt krooni pääle tortades, teisega korsetti kinnihaakides, teiste pooli tähelepanemata, heleda häälega). Elagu kuningas!

L õ p p.

